

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma

Pietari Laurila

YKSITYISESTÄ ELINKEINONHARJOITAJASTA OSAKEYHTIÖKSI

Opinnäytetyö
Kesäkuu 2015

OPINNÄYTETYÖ
Kesäkuu 2015
Liiketalouden koulutusohjelma

Karjalankatu 3
80220 JOENSUU
p. (013) 260 600

Tekijä(t)
Pietari Laurila

Nimeke
Yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi

Toimeksiantaja

Tiivistelmä

Opinnäytetyön aiheena oli tutkia yritysmuodon muutosta toiminimestä osakeyhtiöksi. Toimeksianto tuli kiinteistöhuoltoalalla toimivalta yksityiseltä elinkeinonharjoittajalta. Tutkimusongelmana oli selvittää, onko kohdeyrityksen taloudellisesti kannattavaa muuttaa yritysmuotoaan yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi ja kuinka se käytännössä tapahtuu.

Kirjallisten dokumenttien lisäksi aineistoa opinnäytetyöhön saatiin haastattelemalla yrittäjää sekä aiheeseen erikoistunutta yritysneuvojaa. Verolaskelmissa käytetyt arvot saatiin kohdeyrityksen tilinpäätöstiedoista.

Opinnäytetyön alkuosassa tutustutaan toiminimeen ja osakeyhtiöön yritysmuotoina sekä yritysmuodon muutokseen. Tämän jälkeen käsitellään tutkimuksen toteuttamista ja tutkimuskohdetta. Opinnäytetyön viimeiset luvut keskittyvät yrityksen verotuksen vertailuun eri tulomuotoja käyttäen sekä tulosten analysointiin.

Tutkimustulosten mukaan kohdeyrityksen tämänhetkiselä liikevaihdolla kumpikaan yritysmuoto ei tuo selvää taloudellista etua verotuksen kannalta. Jos yritysmuodon vaihtamisesta ei kuitenkaan koidu muita ongelmia yritystoiminnalle, todettiin osakeyhtiön perustaminen kannattavaksi.

Kieli
suomi

Sivuja 47

Liitteet 1

Liitesivumäärä 1

Asiasanat

elinkeinonharjoittajat, osakeyhtiöt, yritysmuodot, yritysverotus

THESIS
June 2015
Degree Programme in Business
Economics
Karjalankatu 3
80220 JOENSUU
FINLAND
p. +358 13 260 600

Author (s)
Pietari Laurila

Title
From sole trader into a limited company
Commissioned by

Abstract

This thesis studies the transformation of a company from a sole trader into a limited company. The assignment came from an entrepreneur who operates in the property management sector. The research problem investigates whether or not it is economically viable for the target company to change the corporate form from a sole trader to a limited company and how this change happens in practice.

In addition to written documents, material for the thesis was obtained by interviewing the entrepreneur and a business advisor specialized in the subject. The values used in the tax calculations were gained from the target company's financial statements.

The first part of the thesis explores sole traders and limited companies as company forms, as well as the transformation between them. After that it covers the implementation of the research and the objectives of study. The final chapters of the thesis focus on the company's tax comparison using different input formats, as well as an analysis of the results.

According to the results, with the target company's current turnover, neither of these two company forms bring a clear economic advantage when it comes to taxation. Nevertheless, if the change of the corporate form does not bring about other problems for the business, the conclusion is that the establishment of a limited company would still be profitable.

Language

Finnish

Pages 47

Appendices 1

Pages of Appendices 1

Keywords

entrepreneur, limited company, company forms, business taxation

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	6
	2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja	6
	2.2 Toiminimen soveltuvuus	7
	2.3 Verotus	8
3	Osakeyhtiö	10
	3.1 Osakeyhtiön yritysmuotona Suomessa	10
	3.2 Perustaminen	11
	3.3 Päätösvalta ja toimielimet	12
	3.3.1 Yhtiökokous	13
	3.3.2 Hallitus	14
	3.3.3 Toimitusjohtaja	16
	3.3.4 Hallintoneuvosto	17
	3.3.5 Tilintarkastaja	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
	3.4 Osakeyhtiön soveltuvuus	18
	3.5 Verotus	19
	3.6 Osakkaan verotus ja voitonjako	20
	3.6.1 Osakaslaina	23
	3.6.2 Peitely osingonjako	23
4	Muutos toiminimestä osakeyhtiöksi	24
	4.1 Toteutus	24
	4.2 Verotus	26
	4.3 Vastuu	27
5	Tutkimuksen toteuttaminen	28
	5.1 Tutkimuksen toimeksiantaja	28
	5.2 Tutkimusmenetelmät ja luotettavuus	29
6	Verolaskelmat	32
	6.1 Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus	32
	6.2 Osakeyhtiön verotus	34
	6.2.1 Palkkatulo	34
	6.2.2 Osinko	35
	6.2.3 Osinko ja palkka	37
	6.3 Verotuksen yhteenveto	38
7	Pohdinta	40
	Lähteet	46

Liitteet

Liite 1 Haastattelurunko

1 Johdanto

Opinnäytetyöni aiheena on yritysmuodon muutoksen tarkasteleminen yrittäjän näkökulmasta. Toimeksiannon opinnäytetyölle sain yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimivalta Yritys x:ltä. Tutkimusongelmana on selvittää, onko kohdeyrityksen taloudellisesti kannattavaa muuttaa yritysmuotoaan yksityisestä elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi ja kuinka se käytännössä tapahtuu.

Taloudellisen kannattavuuden lisäksi tutkimuksen tarkoituksena on antaa yrittäjälle tietoa osakeyhtiöstä yritysmuotona sekä siitä, kuinka se eroaa elinkeinonharjoittajana toimimisesta. Yritysmuotojen eroja tutkitaan verotuksen, vastuun sekä soveltuvuuden kannalta. Tutkimuksessa perehdytään myös siihen, kuinka toiminimen yhtiöittäminen käytännössä toteutetaan.

Opinnäytetyöni on toteutettu tapaustutkimuksena, laadullisia tutkimusmenetelmiä käyttäen. Tutkimuksen tietopohja perustuu yrittäjän haastatteluun, dokumenttien analysointiin sekä tilinpäätöstietojen tutkimiseen. Yrittäjän haastattelun lisäksi sain tietoa Joensuun seudun kehittämissyhtiön yritysneuvojalta puhelinhaastatteluna. Yhtiöittämisen taloudellista kannattavuutta mittaavat verotuslaskelmat perustuvat yrityksen tilinpäätöstietoihin.

Tutkimukseni jakautuu johdannon lisäksi kuuteen eri osa-alueeseen. Kahdessa ensimmäisessä tutustutaan kattavasti toiminimeen ja osakeyhtiöön yritysmuotoina. Kolmannessa perehdytään yritysmuodon muutoksen toteutukseen sekä verotusmenettelyihin. Neljäs osa käsittelee tutkimuskohdetta ja tutkimusmenetelmiä. Opinnäytetyöni viimeiset kaksi lukua sisältävät verotuslaskelmat sekä niiden pohjalta tehdyt johtopäätökset. Viimeisessä luvussa käydään läpi myös muut yritysmuodon muutokseen vaikuttavat tekijät sekä esitellään kokonaiskuvaan perustuva vastaus tutkimusongelmaan.

2 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityistä elinkeinonharjoittajaa kutsutaan myös nimellä yksityinen toiminimi. Kyseessä on yhden ihmisen omistuksessa oleva yritys, jossa yritykseen sijoitettu pääoma ja työpanos tulevat yrittäjältä. (Kinkki & Lehtisalo 1996, 69.) Yksityisenä elinkeinonharjoittajana voi toimia Euroopan talousalueella asuva luonnollinen henkilö. Vaikka yleiskielessä elinkeinonharjoittajasta käytetään nimitystä toiminimi tai liikkeenharjoittaja, lainsäädännössä toiminimellä tarkoitetaan yrityksen nimeä. (Patentti- ja rekisterihallitus 2014a.) Koska yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole yhtiö vaan toimii oman nimensä alla, hänen ei tarvitse tehdä toiminnastaan yhtiöoikeudellisia asiakirjoja, kuten yhtiöjärjestystä tai yhtiösopimusta (Verohallinto 2014b).

Yksityisen elinkeinonharjoittajan tulee tehdä perustamisilmoitus toimintansa aloittamisesta. Ilmoituksen tiedot välittyvät Verohallinnolle sekä tarvittaessa kaupparekisteriin. EU-kansalaisilta ei normaalisti vaadita erillistä lupaa toiminnan aloittamiselle, joillakin aloilla saattaa kuitenkin olla ehtoja tai pätevyysvaatimuksia. Jos erillistä lupaa ei vaadita, toiminnan voi yleensä aloittaa heti perustamisilmoituksen palauttamisen jälkeen. Suositeltavaa on kuitenkin huolehtia ensin käytännön asioista, kuten vakuutuksista ja kirjanpitoasioiden hoidosta. (Verohallinto 2014b.) Yksityisen elinkeinonharjoittajan perusilmoituksessa on kaupparekisterilain 5§ mukaan mainittava: elinkeinonharjoittajan toiminimi, elinkeinonharjoittajan henkilötiedot, toiminnan laatu, kunta, josta toimintaa johdetaan; sekä toimipaikan postiosoite. (390/1988)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on velvollinen ilmoittautumaan ennakkoperintärekisteriin, jos yrityksen liikevaihto tilikaudelta ylittää 8 500 euroa. Yrittäjä voi ilmoittautua arvonlisäverovelvolliseksi myös vapaaehtoisesti, vaikka ei olisi arvonlisäverovelvollinen. Elinkeinoharjoittaja katsotaan säännöllisesti palkkaa maksavaksi työnantajaksi työnantajarekisterissä, jos hän maksaa vakituisesti palkkaa vähintään kahdelle vakituiselle palkansaajalle tai vähintään kuudelle tilapäiselle palkansaajalle. (Verohallinto 2010.)

Elinkeinonharjoittajat jakaantuvat liikkeenharjoittajiin ja ammatinharjoittajiin, joista molemmat työskentelevät omaan lukuun ja itsenäisesti (Holopainen & Levonon 1997, 137). Yksityinen elinkeinonharjoittaja omistaa henkilökohtaisesti yritykseensä kuuluvan omaisuuden ja vastaa henkilökohtaisesti sen veloista. Yrittäjä vastaa veloista ja muista velvoitteista yritykseen kuuluvalla omaisuudella sekä kaikella muulla omaisuudellaan. Hän on vastuussa tekemistään sitoumuksista riippumatta siitä, onko tehnyt ne yritystoiminnassa vai yksityishenkilönä. Yrittäjä saa itselleen yrityksen mahdolliset voitot, mutta joutuu myös kantamaan itse mahdolliset tappiot. (Ukkola & Vilppula 2004, 17.)

2.2 Toiminimen soveltuvuus

Toiminimi on Suomessa käytettävistä yritysmuodoista yksinkertaisin ja soveltuu hyvin elinkeinonharjoittajille, jotka eivät halua laajentaa yritystoimintaansa ja toimivat pääasiassa yksin. Yritysmuotona se antaa paljon valtaa yrittäjälle, jolla on täysi päätösvalta, mutta myös vastuu yrityksen toiminnasta. Toiminimen perustamiseen riittää perustamisilmoitus kaupparekisteriin, eikä perustamisasiakirjaa tarvitse laatia. Toiminimen perustamisesta ei koidu korkeita kustannuksia, koska aloituspääomaa ei tarvita ja rekisteröimismaksu on alhainen. Vaikka erillisen pankkitilin avaaminen on kirjanpidon kannalta suotavaa, myös yrittäjän henkilökohtainen pankkitili riittää. Elinkeinonharjoittaja ei maksa itselleen palkkaa, vaan siirtää varoja yksityisnostoina, jotka ovat vapaita tuloverosta ja verotetaan osana yrityksen voittoa. (Lehtonen 2012.)

Yksityisellä toiminimellä on myös huonot puolensa. Sen lisäksi, että yrittäjä on henkilökohtaisesti vastuussa yrityksestään, toimii hän myös pelkästään omilla resursseillaan, jolloin hänen pääomallaan, vakuuksillaan, asiantuntemuksellaan ja kyvyillään on omat rajoituksensa. Yrittäjän resurssien riittämättömyys voi estää yrityksen kasvua ja kehitystä. Yrityksen huono menestys voi siis tarkoittaa myös yrittäjän talouden ja maineen vaarantumista. (Kinkki & Lehtisalo 1996, 69.)

Sukupolvenvaihdos tai yrityksestä luopuminen voi olla hankalaa yksityisen toiminimen kohdalla. Yrittäjän vaihdos on suunniteltava huolella etukäteen, koska kauppa ei tehdä itse yrityksestä, vaan yrityksen kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta (Kinkki & Lehtisalo 1996, 70.)

2.3 Verotus

Yrittäjää verotetaan liiketoiminnastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana, jos hän ei perusta toimintaansa varten yhtiötä. Tällöin yrityksen tulot verotetaan hänen omana tulonaan. Elinkeinoharjoittajan yritystulot jaetaan verotuksessa pääomatuloon ja ansiotuloon yrityksen nettovarallisuuden mukaan. (Ojala 2005.) Yritystulo jaetaan erottamalla ensin pääomatulon osuus, joka vastaa 20 prosentin (10 prosentin verovelvollisen niin vaatiessa) vuotuista tuottoa edellisen verovuoden nettovarallisuudelle. Pääomatuloa on pääoman laskennallinen tuotto loppuosan jäädessä ansiotuloksi. (Myrsky 2014, 158.) Vaatimus pääoma-osuuden alentamisesta on tehtävä veroilmoituslomakkeella ennen verotuksen päättymistä (Verohallinto 2015d).

Vaikka pääomatulon osuus on yleensä verovelvolliselle eduksi, voi joidenkin yrittäjien verotus muodostua vastaavan tulotason palkansaajan verotukseen verrattuna ankarammaksi. Tästä johtuen on säädetty, että elinkeinonharjoittaja voi valita yritystulon pääomatulon osuudeksi 20 prosentin sijaan 10 prosenttia. (Myrsky 2014, 159.) Vuoden 2010 jälkeen verovelvollisen on ollut mahdollista valita myös täysin ansiotuloon pohjautuva verotus (Suomen yrittäjät 2014b).

Nettovarallisuudella tarkoitetaan jäännöstä, joka jää kun yrityksen elinkeinon varoista vähennetään velat (varat-velat=nettovarallisuus). Jos yrityksellä on enemmän velkaa kuin varallisuutta, ei yrityksellä ole nettovarallisuutta. Näin ollen pääomatulo-osuutta ei yleensä muodostu. (Myrsky 2014, 158.) Nettovarallisuuteen ei lasketa yrittäjän yksityistalouteen kuuluvia varoja, velkoja tai elinkeinonharjoittajan verovapaita niin sanottuja käyttelytilejä tai lähdeverollisia tilejä. Toiminimen nettovarallisuuteen lasketaan myös 30 prosenttia elinkeinotoiminnan ennakkipäätöksen alaisista palkoista. Palkoista huomioidaan ne, jotka on maksettu verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana. (Suomen yrittäjät 2014b.)

Pääomatuloa on siis määrä, joka vastaa 20 prosenttia yrityksen nettovarallisuuden mukaan lasketusta voitosta. Pääomatulon-osuus verotetaan 30 prosentin verokannan mukaan aina 30 000 euroon asti, minkä jälkeen verokanta nousee 33 prosenttiin. Loppuosa tilikauden tuloksessa verotetaan progressiivisen tulovero-

asteikon mukaan yrittäjän ansiotulona. (Verohallinto 2015d.) Ansiotulon osuus lisätään yrittäjän muihin ansiotuloihin, jos sellaisia on. Ansiotuloista määrätään valtion tulovero, kunnallisvero ja mahdollisesti kirkollisvero tulojen kokonaismäärän perusteella. Koska ansiotulojen valtionveron osuuden määrä on progressiivinen (taulukko 1), korkeilla tulotasoilla maksettavien verojen kokonaismäärä voi nousta korkeaksi. (Ojala 2005.)

Taulukko 1. Valtion tuloveroasteikko 2015 (Verohallinto 2015a.)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävistä tulon osasta, %
16 500 – 24 700	8	6,5
24 700 – 40 300	541	17,5
40 300 – 71 400	3 271	21,5
71 400 – 90 000	9 957,50	29,75
90 000 –	15 491	31,75

Jos yrityksessä työskentelee yrittäjän puoliso, ansiotulo-osuus voidaan jakaa puolisoitten kesken heidän työpanostensa mukaan. Ellei erikseen osoiteta toisin, työpanokset katsotaan yhtä suuriksi. Sama periaate koskee pääomatuloja, joiden osuus jaetaan puolisoitten kesken yhtä suuriin osiin, jos selvitystä omaisuuden jakautumisesta ei esitetä. Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itselleen, puolisolleen eikä alle 14-vuotiaalle lapselleen verotuksessa vähennyskelpoista palkkaa. (Suomen yrittäjät 2014b.)

Koska elinkeinonharjoittajaa verotetaan vuositasolla syntyneen tuloksen perusteella, yrittäjä voi siirtää yritykseltä rahaa itselleen vapaasti ilman tuloveroseurauksia. Jos pääoma on yrittäjän yksityisottojen takia negatiivinen ja yksityisottoja on rahoitettu velkarahalla, korot eivät ole vähennyskelpoisia verotuksessa. (Suomen yrittäjät 2014b.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi tehdä verotettavaa tuloa pienentävän toimintavarauksen, joka lykkää tulon verottamisajankohtaa. Varauksen määrä voi olla enintään 30 prosenttia tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista ennakonpidätyksenalaisista palkoista. Elinkeinotoiminnantappiot voidaan vähentää joko seuraavan 10 vuoden aikana syntyvistä tuloista tai vaatia

osittain tai kokonaan vähennettäväksi saman vuoden pääomatuloista. (Suomen yrittäjät 2014b.)

3 Osakeyhtiö

3.1 Osakeyhtiön yritysmuotona Suomessa

Osakeyhtiö on yleisin Suomessa käytettävistä yritysmuodoista. Osakeyhtiö on pääomayhtiö, jossa osakkeenomistajat vastaavat yhtiön velvoitteista vain pääomalla, jonka he ovat siihen sijoittaneet. Vuonna 2006 uudistuneen osakeyhtiölain keskeisiä periaatteita ovatkin osakkeenomistajan rajoitettu vastuu, osakkeenomistajien yhdenvertaisuus ja enemmistöperiaate, johdon huolellisuusvelvoite, yhtiön pääoma pysyvyys sekä osakkeen luovutettavuus. (Suomen yrittäjät 2014a.)

Osakeyhtiö soveltuu parhaiten yritysmuodoksi pääomavaltaisille yrityksille. Suomen suurimmat yritykset ovatkin pääsääntöisesti osakeyhtiöitä (Kinkki & Lehtisalo 1996, 72). Osakeyhtiö eroaa olennaisesti muista yritysmuodoista, koska osakkeenomistajat eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön sitoumuksista, vaan yhtiöllä on täysin osakkaista riippumattomat varat ja velvoitteet. (Ukkola & Vilppula 2004, 24.)

Jokaisella osakeyhtiöllä on oltava oma osakepääoma, jonka määrä on osakeyhtiölaissa säädetty. Osakepääoma on yhtiön oman pääoman erä. Osakepääoman pysyvyydellä tarkoitetaan sitä, että yhtiön nettovarallisuuden tulee riittää osakepääoman katteeksi. Vuonna 2006 voimaan tulleen osakeyhtiölain jälkeen tämä on tosin koskenut vain osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajien välistä suhdetta. (Kyläkallio 2010.)

Osakeyhtiöt jaetaan yksityisiin ja julkisiin osakeyhtiöihin. Julkisen yhtiön osakkeita ja joukkovelkakirjoja markkinoidaan yleisölle, ja ne ovat julkisen kaupan käynnin kohteena. Yksityinen yhtiö ei voi myydä osakkeitaan julkisesti. (Ukkola & Vilppula 2004, 24.) Yksityisen osakeyhtiön osakepääoman vähimmäismäärä on 2 500 euroa. Julkisessa osakeyhtiössä määrä on 80 000 euroa. (Kyläkallio 2010.)

3.2 Perustaminen

Osakeyhtiö perustetaan siten, että osakkeenomistajat tekevät ja allekirjoittavat kirjallisen perustamissopimuksen. Perustamissopimuksessa on aina mainittavat ainakin: sopimuksen päivämäärä, kaikki osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet, osakkeen merkintähinta, osakkeen maksuaika, yhtiön hallituksen jäsenet, sekä yhtiön tilintarkastaja. Lisäksi perustamissopimuksessa on mainittava toimitusjohtaja, jos yhtiö sellaisen nimeää. Tilikausi voidaan määrätä joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. Yhtiöjärjestyksen tarkoituksena on säädellä yhtiön toimintaa, ja se on liitettävä tai otettava mukaan perustamissopimukseen. Yhtiöjärjestyksessä on mainittava yrityksen toiminimi, kotipaikkana oleva Suomen kunta sekä toimiala. Lisäksi yhtiöjärjestyksessä voidaan mainita muitakin määräyksiä, kuten esimerkiksi, että osakkeenomistajalla, yhtiöllä tai muulla henkilöllä on oikeus lunastaa muulta omistajalta kuin yhtiöltä toiselle siirtyvä osake. (Suomen yrittäjät 2014a.)

Osakepääoma on mahdollista maksaa rahalla tai rahaa käyttämättä joko kokonaan tai osittain muulla omaisuudella. Kun maksu suoritetaan rahalla, maksetaan merkintähinta yhtiön nimiin avattavalle pankkitilille. (Suomen yrittäjät 2014a.)

Osakepääoma voidaan suorittaa myös muulla omaisuudella, jolloin puhutaan apporttiomaisuudesta (Leppiniemi 2001). Jos osakkeen merkintähinta suoritetaan apporttiomaisuudella, on siitä oltava määräys perustamissopimuksessa. Omaisuudella on myös oltava luovutushetkellä vähintään maksua vastaava taloudellinen arvo yhtiölle. Sitoumista työn tai palvelun suorittamiseen ei voida laskea apporttiomaisuudeksi. (Kyläkallio 2011a.)

Olettamasääntönä on, että osakkeen merkintähinta merkitään yhtiön osakepääomaan, ellei perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä ole määrätty sitä merkittäväksi osittain sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Vähimmäisosakepääoma (2 500 euroa) tulee kuitenkin aina merkitä osakepääomaan. (Suomen yrittäjät 2014a.)

Osakeyhtiöstä saa itsenäinen oikeushenkilön aseman, kun patenti- ja rekisterihallitus merkitsee sen kaupparekisteriin. Yhtiön on rekisteröidyttävä kaupparekisteriin kolmen kuukauden sisällä perustamissopimuksen allekirjoittamisesta tai yhtiön perustaminen raukeaa. Yhtiön pitää maksaa osakkeet ennen rekisteröinti-ilmoitusta, eikä yhtiö voi hankkia oikeuksia tai tehdä sitoumuksia ennen kuin rekisteröinti on suoritettu. Perustettavan yhtiön lukuun on kuitenkin mahdollista tehdä oikeustoimia, mutta vastuu niistä kuuluu päätöksen tehneelle eikä perustettavalle yhtiölle. Perustamissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen tehdyt päätökset siirtyvät kuitenkin lain nojalla yhtiölle heti rekisteröimisen jälkeen. Yhtiölle voidaan siirtää rekisteröinnissä myös enintään vuosi ennen perustamissopimuksen allekirjoittamista tehty sitoumus, jos se on erikseen yksilöity perustamissopimuksessa. (Suomen yrittäjät 2014a.)

Osakeyhtiön rekisteri-ilmoitukseen tulee aina lisätä yhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että osakeyhtiölain säännöksiä on noudatettu yhtiön perustamisessa. Lisäksi todistus yhtiön tilintarkastajilta, jossa vakuutetaan, että osakkeiden maksamisessa on noudatettu osakeyhtiölakia. Jos osakkeita on maksettu apporttiomaisuudella, vaaditaan rekisteri-ilmoitukseen hyväksytyn tilintarkastajan lausunto, joka perustuu perustamissopimukseen otettavaan apporttiselvitykseen. (Suomen yrittäjät 2014a.)

3.3 Päätösvalta ja toimielimet

Osakkeenomistaja ei voi pelkästään osakkuuden perusteella toimia yhtiössä, vaan yhtiöllä on oltava sen asioista huolehtivat toimielimet (Ukkola & Vilppula 2004, 29). Yhtiön toimielimiä edustavat yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Osakeyhtiölaissa pidetään lähtökohtana, että ylempi toimielin voi ottaa päätettäväkseen alemman toimielimen päätösvaltaan kuuluvan asian. Tästä syystä yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että toimitusjohtajan ja hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvasta asiasta päätöksen voi tehdä yhtiökokous. (Suomen yrittäjät 2014a.)

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön johdosta vastaavat toimitusjohtaja, hallitus ja hallintoneuvos. Näistä ainoa pakollinen toimielin on hallitus. Yhtiön johtoon kuuluvien henkilöiden ei katsota olevan työsuhteessa yhtiöön, ja heihin sovelletaan

johtoa koskevia säännöksiä työoikeudellisen lainsäädännön sijasta. Osakeyhtiön vastuuketju etenee seuraavasti: yhtiökokous valitsee hallituksen, joka puolestaan valitsee toimitusjohtajan. (Määttä 2005, 81.)

3.3.1 Yhtiökokous

Korkein päätösvalta osakeyhtiössä kuuluu osakkeenomistajista koostuvalle yhtiökokoukselle (Suomen yrittäjät 2014a). Vaikka pääsääntönä on, että osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa yhtiökokouksessa, voidaan yhtiökokouksessa päätettävistä asioista päättää osakkeenomistajien suostumuksella myös ilman varsinaista kokousta. Lähtökohtaisesti yhtiökokous voi päättää vain osakeyhtiölain mukaan sille kuuluvista asioista, mutta yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että yhtiökokous voi ottaa päätettäväkseen toimitusjohtajan ja hallituksen yleispäätäntävaltaan kuuluvia asioita. Hallituksen yleistoimivaltaan kuuluu yhtiön hallinnon asianmukaisesta järjestämisestä vastaaminen. Toimitusjohtajan yleistoimivallassa on puolestaan yhtiön päivittäisen hallinnon hoitaminen. Yhtiökokoukselle ei voi kuitenkaan siirtää muita näille toimielimille osakeyhtiölaissa säädettyjä tehtäviä. (Määttä 2005, 79.)

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä tilikauden päättymistä seuraavien kuuden kuukauden aikana. Varsinaisessa yhtiökokouksessa päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta, taseen osoittaman voiton käyttämisestä, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten sekä tilintarkastajan valinnasta ja muista yhtiöjärjestyksen yhtiökokoukselle määrittämistä asioista. Tarvittaessa on mahdollista siirtää asia jatkokokouksen päätettäväksi. Yleensä niin varsinaisen kuin ylimääräisen yhtiökokouksen koollekutsumisesta vastaa yhtiön hallitus. (Määttä 2005, 79.)

Ylimääräinen yhtiökokous järjestetään yhtiöjärjestyksen määrittämällä tavalla; jos hallitus tai hallintoneuvos katsoo sen aiheelliseksi; tai jos osakkeenomistaja tai tilintarkastaja sitä vaatii kirjallisesti. Osakkeenomistajilla tulee olla joko kymmenesosa tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pienempi osa kaikista osakkeista yhtiökokouksen koolle kutsumiseksi. (Määttä 2005, 79.)

Jokaisella osakkeenomistajalla, myös äänivallattomien osakkeiden omistajilla, on oikeus osallistua yhtiökokoukseen. Osallistumisoikeuden edellytykseksi voidaan

asettaa ilmoittautuminen yhtiölle aikaisintaan kymmenen päivää ennen yhtiökousta. Osakkeenomistaja saa esimerkiksi valtakirjalla käyttää oikeuttaan yhtiökokouksessa asiamiehen välityksellä. Myös avustajan käyttö on sallittua. Yhtiökokouksessa osakkeen omistaja saa äänestää edustamiensa osakkeiden koko äänimäärällä, ellei sitä ole yhtiöjärjestyksessä rajoitettu. Poikkeuksia äänestys-oikeuteen kuitenkin on. Esteellisyyden kannalta tärkeää on esimerkiksi se, ettei osakkeenomistaja saa äänestää asiassa, joka koskee häntä itseään kohtaan esitettyä kannetta tai vapauttamista vahingonkorvausvelvollisuudesta tai muusta velvoitteesta yhtiötä kohtaan. Poikkeustapauksena esteellisyydessä on se, että kaikki osakkeenomistajat ovat esteellisiä. (Määttä 2005, 80.)

Yhtiökokous pidetään yhtiön kotipaikkakunnalla, ellei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty toisin. Yhtiöjärjestyksessä voidaan myös määrätä, että kokoukseen voi mahdollisesti osallistua etänä teknisten apuvälineiden avulla. Jos yksimieliset osakkaat päättävät yhtiökokoukselle kuuluvasta asiasta ilman yhtiökokousta, tehty päätös on kirjattava, päivättävä, numeroitava ja allekirjoitettava vähintään kahden osakkeenomistajan voimin. (Suomen yrittäjät 2014a.)

Yhtiökokouksessa asioista päätetään pääsääntöisesti enemmistöpäätöksellä, eli asian ratkaiseminen vaatii yli puolet äänistä. Äänten mennessä tasan, vaali ratkaistaan arvalla ja muu äänestys puheenjohtajan äänellä, ellei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty toista menettelyä. Osakeyhtiölain mukaan joihinkin päätöksiin vaaditaan kuitenkin määräenemmistöpäätös. Silloin päätökseen vaaditaan kaksi kolmasosaa annetuista äänistä ja edustetuista osakkeista. Määräenemmistöpäätöksellä äänestetään esimerkiksi yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, suunnatusta osakeannista ja yhtiön asettamisesta selvitystilaan. (Suomen yrittäjät 2014a.)

3.3.2 Hallitus

Osakeyhtiön hallituksen yleistoimivaltaan kuuluu huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen vastuulla on myös huolehtia siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Jos yhtiöllä ei ole toimitusjohtajaa, juokseva hallinto kuuluu myös hallituksen tehtäviin. (Määttä 2005, 81.)

Hallitus päättää asioista pääsääntöisesti enemmistön mielipiteellä, ellei yhtiöjärjestyksessä tai erityislainsäädännössä edellytetä määräenemmistöä. Tasatilanteessa ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan valinnassa arpa. Jotta hallitus katsotaan päätösvaltaiseksi, tulee päätöstä tehtäessä paikalla olla vähintään puolet hallituksen jäsenistä. Päätöstä ei saa tehdä, ellei kaikille hallituksen jäsenille ole tarjottu mahdollisuutta osallistua asian käsittelyyn. (Määttä 2005, 81.)

Hallituksen jäsen katsotaan esteelliseksi, eikä hän saa osallistua asian käsittelyyn, jos käsiteltävä asia koskee hänen ja yhtiön välistä sopimusta. Esteellisyys säännökset koskevat myös tilanteita, joissa hallituksen jäsenelle on odotettavissa olennaista henkilökohtaista etua käsiteltävästä asiasta. (Määttä 2005, 81.)

Hallituksen puheenjohtaja vastaa siitä, että hallitus kokoontuu, kun se on tarpeellista. Hallitus on kutsuttava koolle, kun hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja niin vaatii. Hallituksen kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jossa käy ilmi, mitä kokouksessa on tapahtunut. Pöytäkirjaan merkitään tehtyjen päätösten lisäksi jäsenten eriävät mielipiteet sekä äänestysten tulokset, joilla voi jatkossa olla merkitystä jäsenten mahdollista vahingonkorvausvastuuta arvioitaessa. Hallitus voi tehdä myös toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluvia päätöksiä, vaikka yhtiöllä olisi toimitusjohtaja. Vastaavasti hallituksella on oikeus siirtää hallituksen tai toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluvia asioita yhtiökokouksen päätettäväksi. (Määttä 2005, 82 - 83.)

Ellei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty toisin, hallituksessa tulee olla yhdestä viiteen jäsentä, jotka valitsee yhtiökokous. Vähintään yhden hallituksen jäsenen on asuttava Euroopan talousalueella. Jos jäseniä on alle kolme, tulee hallituksessa olla vähintään yksi varajäsen. Hallitukselle jossa on enemmän kuin yksi jäsen, pitää valita puheenjohtaja, jonka valitsemisesta vastaa hallitus. Hallituksen jäsenten valitsemisessa rajoituksena on, että jäsen ei voi olla se; joka on alle 18-vuotias; jolle on määrätty edunvalvoja; jonka toimikelpoisuutta on rajoitettu tai; joka on konkurssissa. (Määttä 2005, 83.)

Hallituksen jäsenen toimikausi riippuu siitä, puhutaanko yksityisestä vai julkisesta osakeyhtiöstä. Yksityisessä osakeyhtiössä jäsen valitaan toistaiseksi ja julki-

sessä toimikausi kestää valintaa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen. Hallituksen jäsenellä on kuitenkin aina oikeus erota toimestaan, eikä oikeutta voida rajoittaa edes yhtiöjärjestyksessä. Hallituksen jäsen voidaan myös erottaa toimestaan. Erottamisesta vastaa sama taho, joka jäsenen on hallitukseen valinnut. Jos eroamisen tai erottamisen seurauksena hallitus kaipaa täydentämistä, tilalle tulee varajäsen. Jos hallituksessa ei ole varajäseniä, jäljellä olevien jäsenten vastuulla on nimetä uusi jäsen loppu toimikaudelle. (Määttä 2005, 84.)

3.3.3 Toimitusjohtaja

Hallituksen lisäksi voidaan yhtiön juoksevia asioita hoitamaan valita toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan valinta ei ole välttämätöntä, ellei hallitus niin päättä tai yhtiöjärjestyksessä siitä erikseen määrätä. Valinnan tekee pääsääntöisesti hallitus, mutta yhtiöjärjestyksessä valintaoikeus voidaan antaa myös yhtiökokoukselle. (Ukkola & Vilppula 2004, 32.) Toimitusjohtajalla on hallituksen jäsenen tavoin oikeus erota tehtävästään, mutta hänet voidaan hallituksen toimesta myös erottaa. Erottaminen ei vaadi erityistä syytä, mutta toimitusjohtajan palvelusopimuksessa on oltava erottamista koskevat määräykset. (Määttä 2005, 85.)

Toimitusjohtajan yleistoimivallaksi on siis määritelty juoksevan hallinnon hoitaminen. Toimitusjohtajan vastuulla on myös huolehtia yhtiön varainhoidon luotettavasta järjestämisestä ja kirjanpidon lainmukaisuudesta. Toimitusjohtajan velvollisuus on myös informoida oma-aloitteisesti hallitusta seikoista, jotka vaikuttavat hallituksen tehtävien suorittamiseen. Toimitusjohtaja voi tietyissä tilanteissa ryhtyä yhtiön toiminnan laadun ja laajuuden kannalta laajakantoisiin tai epätavallisiin toimiin. Tämä kuitenkin edellyttää hallitukselta saatua valtuutusta tai tilannetta, jossa hallituksen päätöstä ei voida asian kiireellisyydestä johtuen odottaa aiheuttamatta yhtiön toiminnalle haittaa. (Määttä 2005, 84.)

Toimitusjohtajan toimivalta ja siten myös edustusvalta osakeyhtiölain mukaan rajoittuu näennäisesti yhtiön juoksevien asioiden hoitamiseen. Toimitusjohtaja on kuitenkin kelpoinen ottamaan haasteen ja muun tiedoksiannon vastaan yhtiön kaikissa asioissa, myös tapauksissa, jotka eivät kuulu hänen kelpoisuutensa piiriin. Osakeyhtiölain mukaista toimivaltaansa vastaavan edustusvallan lisäksi yhtiöjärjestyksen määräyksellä tai hallituksen päätöksellä toimitusjohtajalle voidaan

myös antaa oikeus kirjoittaa osakeyhtiön toiminimi. Toiminimen kirjoitus oikeus laajentaa toimitusjohtajan kelpoisuutta edustaa yhtiötä laajemmaksi kuin mitä se osakeyhtiölain puitteissa olisi. (Kyläkallio 2011b.)

3.3.4 Hallintoneuvosto ja tilintarkastaja

Hallintoneuvosto on täysin vapaaehtoinen elin osakeyhtiössä, ja se voi olla kaikissa osakeyhtiöissä osakepääoman määrästä riippumatta. Yhtiökokous valitsee jäsenet, ja sen käyttämisestä on aina oltava määräys yhtiöjärjestyksessä. Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa osakkeenomistajien puolesta yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa. Viimeaikainen yhtiökäytännön kehitys on edennyt siihen suuntaan, että hallintoneuvostojen käyttö on vähentynyt. (Mähönen & Villa 2013, 136 - 137.)

Osakeyhtiön on lain mukaan valittava tilintarkastaja ja toimitettava tilintarkastus, jos kaksi seuraavista ehdoista täyttyy päättäneeltä tilikaudelta: taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. Tilintarkastaja on kuitenkin aina valittava yhtiöihin, joiden toimialana on arvopapereiden omistaminen ja hallinta sekä huomattava vaikutusvalta toisen kirjanpitovelvollisen liiketoiminnan tai rahoituksen johtamiseen. (Mähönen & Villa 2013, 239.)

Vähintään yhden valituista tilintarkastajista on oltava (keskuskauppakamarin hyväksymä) KHT-tilintarkastaja tai KHT-yhteisö, jos kyseessä on julkinen osakeyhtiö tai, jos vähintään kaksi seuraavista ehdoista on täyttynyt päättäneen tilikauden aikana: taseen loppusumma ylittää 25 000 000 euroa, liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 50 000 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin yli 300 henkilöä. (Mähönen & Villa 2013, 239 - 240.)

Tilintarkastajan valinta kuuluu yhtiökokoukselle, kuten myös varatilintarkastajan valinta. Varatilintarkastaja on valittava, jos varsinaisia tilintarkastajia on valittu vain yksi, eikä tämä ole KHT-tilintarkastaja tai (kauppakamarin hyväksymä) HTM-yhteisö. Tilintarkastajan valitaan yksityisessä osakeyhtiössä toistaiseksi ja julkisessa osakeyhtiössä seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen asti. (Mähönen & Villa 2013, 241 - 243.)

3.4 Osakeyhtiön soveltuvuus

Osakeyhtiön etuna pienyritysmuotoihin nähden on vastuun rajoittuminen sijoitettuun pääomaan. Yrittäjä ei vastaa yritystoiminnastaan omalla omaisuudellaan, vaan pelkästään yritykseen jo sijoittamallaan varoilla. Koska osakeyhtiö on osakkaistaan erillinen juridinen henkilö, myös sen tulot verotetaan erillään osakkaiden tuloista. Monipuoliset säädökset varojen jakamisen suhteen antavat myös osakkaille enemmän vaihtoehtoja voittovarojen nostamisen ja verotuksen suunnittelussa. Varoja ei myöskään tarvitse jakaa, jos niin ei halua tehdä. Silloin yrityksen tuottamaa voittoa ei katsota osakkaille verotettavaksi tuloksi, toisin kun esimerkiksi yksityisliikkeessä tai henkilöyrityksessä, joissa verovuoden jakamaton voitto katsotaan yrittäjän tuloksi. Koska osakeyhtiön verokanta on suhteellinen ja verrattain alhainen, soveltuu se hyvin laajamittaisen, korkean tulotason yrityksen toimintaan. Osakeyhtiönä toimiminen on yleensä perusteltua silloin, kun yritystoiminnassa tarvitaan investointeja, koneita ja kalustoa, toimitiloja, ulkopuolista henkilökuntaa tai toimintaan liittyy muuten erityisiä riskejä. (Kukkonen 2010, 22 - 25.)

Osakeyhtiössä on yritysmuotona myös heikkoutensa. Yksityisliikkeeseen tai henkilöyhtiöön nähden osakeyhtiössä taakkana on suurempi hallinnoimisen tarve. Varsinkin pienosakeyhtiössä yrittäjän voimavaroja vie byrokratia ja päätösten dokumentointivaatimukset. Yrittäjän oman pääoman käyttö yhtiössä on rajoitetumpaa ja varojen luvaton käyttö voi johtaa verotuksessa peiteltyä osingonjakoa koskevien säännösten soveltamiseen. Verotuserojen osalta on hyvä muistaa myös toimintavaraus, jota ei osakeyhtiössä ole mahdollista käyttää. (Kukkonen 2010, 24 - 25.)

Osakeyhtiö on joissain tapauksissa myös mahdollista sivuttaa verotuksellisesti. Näin menetellään silloin, kun osakeyhtiönä toimimisen ei katsota vastaavan yrityksen todellista luonnetta, vaan yhtiön tulot ovat yrittäjän henkilökohtaisia tuloja. Tällöin yhtiön toiminta voidaan verottaa todellisen toimijan verotuksessa. (Kukkonen 2010, 23.)

Osakeyhtiö on yhtiömuotona varsin lopullinen, koska sen muuttaminen on erittäin hankalaa. Osakeyhtiön omistajan vaihdos sen sijaan on helppoa, koska osakkaat ovat osakeyhtiöstä erillisiä verovelvollisia. Omistuspohjanmuutoksilla ei siis

yleensä ole merkittävää vaikutusta yhtiön toimintaan tai verotukseen. (Kukkonen 2010, 24 - 25.)

3.5 Verotus

Osakeyhtiö on osakkaistaan itsenäinen verovelvollinen, jonka saamat tulot verotetaan osakeyhtiön tuloina. Yhteisönä sen tuloveroprosentti on 20 %, eikä osakeyhtiön verotus vaikuta yksittäisen osakkaan verotukseen. Osakeyhtiön verotettavat tulot lasketaan siten, että vähennyskelpoiset tulot vähennetään veronalaisista tuloista. Yrityksellä on verotettavaa tuloa, jos tulot ovat suuremmat kuin menot. Menojen noustessa tuloja suuremmiksi yritykselle syntyy tappiota. Vaikka verotettavan tulon laskeminen perustuu kirjanpitoon, kirjanpidon ja verotuksen erojen vuoksi verotettava tulo voi poiketa kirjanpidon mukaisesta tuloksesta. (Verohallinto 2015b.)

Osakeyhtiöllä voi olla kolme toisistaan erillistä tulolähdettä: elinkeinotulonlähde, maatalouden tulolähde ja henkilökohtainen tulolähde. Henkilökohtainen tulolähde voi olla esimerkiksi vuokrakiinteistö, joka ei liity yrityksen elinkeinotoimintaan. Yhtiön kunkin tulolähteen verotettava tulo lasketaan erikseen, vähentämällä verovuoden tulosta aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut saman tulolähteen tappiot. Tämän jälkeen tulolähteiden tulot lasketaan yhteen ja summasta lasketaan osakeyhtiön tulovero. (Verohallinto 2015b.)

Vaikka osakeyhtiö verotetaan erillään osakkaan verotuksesta, voidaan joissakin tapauksissa tehdä poikkeuksia, jolloin yhtiön tulo tai osa siitä verotetaan osakkaan henkilökohtaisena tulona (Ukkola & Vilppula 2004, 63). Osakeyhtiö voidaan verotuksellisesti sivuuttaa silloin, kun sen kautta kanavoitu tulo katsotaan kokonaisuudessaan osakkaan tai jonkun muun henkilön henkilökohtaiseksi tuloksi. (Verohallinto 2014a.)

Osakeyhtiön sivuuttaminen merkitsee koko osakeyhtiömuodon sivuuttamista sillä perusteella, että yritysmuoto ei vastaa sen todellista luonnetta. Verotus oikaistaan toimimalla, kuin yhtiötä ei olisi olemassakaan, jolloin kaikki yhtiön tulot ja menot kohdistetaan verotuksellisesti niiden todelliselle tulonhankkijalle. (Verohallinto 2014a.)

3.6 Osakkaan verotus ja voitonjako

Osakeyhtiön toiminnan lähtökohtana on voiton tuottaminen osakkeen omistajille. Toiminnan tulee olla suunniteltua nimenomaan siten, että osakeyhtiö tuottaa voittoa pitkällä aikavälillä. Tämä tarjoaa mahdollisuuden investointeihin, tuotekehitykseen, henkilöstön osaamisen kehittämiseen sekä muihin panostuksiin, joilla kehitetään yhtiön toimintaa pitkän ajan kuluessa. Osakeyhtiön johdon tuleekin toiminnassaan pyrkiä siihen, että osakeyhtiön voitto pitkällä aikavälillä on riittävän korkea toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi. (Vilkkumaa 2014, 32 - 33.)

Osakeyhtiön osakkaat voivat saada osakeyhtiöltä tuloja palkkana, lainana tai osinkona. Palkan maksaminen edellyttää työskentelyä yhtiössä, ja palkan määrän tulee olla tehtyyn työhön suhteutettua. Muussa tapauksessa se voidaan verotuksessa katsoa peiteltyinä osinkojen maksamisena. Osakas voi saada myös luontaisetuja sekä palkansaajana kilometrikorvauksia ja päivärahaa. Varojen jaksoksi katsotaan myös se, kun osakkeita lunastetaan tai niiden nimellisarvoa alennetaan vastiketta vastaan. (Myrsky 2014, 170.)

Yhtiössä työskentelevälle aktiiviosakkaalle maksettava palkka on vähennyskelpoinen meno yhtiölle ja veronalaista ansiotuloa osakkaalle. Palkanmaksu on kuitenkin kahdenkertaisen verotuksen piirissä, koska yhtiön on maksettava palkasta sosiaalikulut. Pienosakeyhtiön omistajayrittäjän ei tarvitse nostaa ollenkaan palkkaa, vaan hän voi nostaa tuloa jossakin toisessa muodossa niin halutessaan. Tämä kuitenkin vaatii yhtiön ja osakkaan erillisyyttä tai se voidaan katsoa peiteltyksi osingoksi. (Kukkonen 2010, 199.)

Pienosakeyhtiössä tärkeää onkin tietää, mitkä korvaukset voidaan katsoa palkaksi, ja mitkä lasketaan pääomatulona. Pääomatuloa on tulo, jonka voidaan katsoa kertyneen varallisuudesta. Omaisuuden tuotto, omaisuudenluovutuksesta saatu voitto ja muu tulo, jonka voidaan katsoa perustuvaksi omaisuuteen, verotetaan pääomatulona. Muut tulot ovat ansiotuloa, joihin sovelletaan valtion tuloveroasteikkoa. Ansiotuloksi katsotaan kaiken laatuinen palkka, palkkio, etuus ja korvaus, joka saadaan työ- tai virka suhteesta. Palkaksi lasketaan myös luontois-

edut, työsuhdeoptiot, työnantajan maksamat vakuutusmaksut ja työsuhdelainasta saatu etu. Riippumatta palkan laadusta, ansiotulosta maksetaan aina työnantajan sosiaaliturvamaksu. (Kukkonen 2010, 199 - 200.)

Osakeyhtiö voi jakaa osakkaille varoja silloin, kun osakeyhtiö on tuottanut voittoa joko kyseisellä tilikaudella tai aikaisempien tilikausien aikana. Varoja jakamiselle on neljä lainmukaista vaihtoehtoa: osinkojen ja varojen jakaminen vapaan pääoman rahastosta, osakepääoman alentaminen, omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen sekä osakeyhtiön purkaminen ja rekisteristä poistaminen. Varoja ei saa jakaa ennen osakeyhtiön rekisteröimistä. (Vilkkumaa 2014, 65 - 66.)

Varojen jakamisen tulee perustua edelliseen vahvistettuun tilinpäätökseen, ja jos osakeyhtiön on valittava tilintarkastaja, on tilinpäätöksen oltava tarkastettu. Varojen jaossa on otettava huomioon myös tilinpäätöksen jälkeen osakeyhtiön taloudellisessa asemassa tapahtuneet olennaiset muutokset. Päätöksen varojen jakamisesta tekee pääsääntöisesti yhtiökokous enemmistöpäätöksellä, ellei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty suuremmasta enemmistöstä. (Vilkkumaa 2014, 70 - 71.) Yhtiökokous voi valtuuttaa myös hallituksen päättämään varojen jakamisesta joko osinkoina tai vapaan pääoman rahastosta. Yhtiökokouksen tulee kuitenkin määrätä jaettavien varojen yhteismäärä ja mitä varoja jakoon käytetään. (Mähönen & Villa 2013, 31.) Vapaan oman pääoman rahastosta tehty jakaminen on varojenjakamista vapaan pääoman rahastosta, ja osingot jaetaan voittovarojen tililtä (Vilkkumaa 2014, 72).

Listamattomasta osakeyhtiöstä saatu osinko jaetaan tuloverotuksessa pääomatuloihin ja ansiotuloihin. Lisäksi osa saadusta osingosta muodostuu verovapaaksi pääoma- tai ansiotuloksi. Jaottelun perustana käytetään osakkeen matemaattista arvoa, joka saadaan, kun osakeyhtiön nettovarallisuus jaetaan osakkeiden määrällä. (Vilkkumaa 2014, 134.)

$$\text{varat} - \text{velat} = \text{nettovarallisuus}$$

$$\text{nettovarallisuus} / \text{osakkeiden määrä} = \text{matemaattinen arvo}$$

Kun osakkeen jakajana on yksityinen osakeyhtiö, jonka osakkeet eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteena, käsitellään osakkeen jakoa seuraavasti: saadusta

osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa matemaattisen arvon kahdeksan prosentin tuoton alle jäävältä osalta 150 000 euroon asti. (Vilkkumaa 2014, 128.)

Osinko alle 150 000 euroa:

Esimerkki: Aino omistaa Yhtiö A Oy:n osakkeet, joiden yhteenlaskettu matemaattinen arvo on 1 500 000 euroa. Hän saa yhtiöstä verovuonna osinkoa 80 000 euroa. Osinko on alle 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta ($8 \% \times 1\,500\,000 \text{ e} = 120\,000 \text{ e}$) ja samalla alle 150 000 euroa, joten osingosta 25 % eli 20 000 euroa on veronalaista pääomatuloa. Pääomatulona verotettavasta osingosta menee veroa $30 \% \times 20\,000 \text{ euroa}$ eli 6 000 euroa. (Verohallinto 2015c.)

Jos verovelvollisen näin saaman osingon määrä ylittää 150 000 euroa, ylittävältä osalta osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. (Vilkkumaa 2014, 128.)

Osinko yli 150 000 euroa:

Esimerkki: Sanni saa osinkoa Yhtiö S Oy:stä 170 000 euroa. Hänen omistamiensa osakkeiden yhteenlaskettu matemaattinen arvo on 2 500 000 euroa. Osinko on alle 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, joten osingosta on 25 % veronalaista pääomatuloa 150 000 euroon asti eli 37 500 euroa. Ylimenevästä osasta (20 000 euroa) on veronalaista pääomatuloa 85 % eli 17 000 euroa. Yhteenlaskettu veronalainen pääomatulo on siis 54 500 euroa.

Pääomatulona verotettavasta osingosta menee veroa 30 % 30 000 (40 000 vuonna 2014) euroon asti ja ylimenevästä osasta 33 % (32 % vuonna 2014). Pääomatulon veron määrä on $30 \% \times 30\,000 \text{ euroa} + 33 \% \times 24\,500 \text{ euroa}$ eli 17 085 euroa. (Verohallinto 2015c.)

Jos osingon määrä kuitenkin ylittää kahdeksan prosentin vuotuisen tuoton matemaattisesta arvosta, ylittävältä osasta 75 prosenttia verotetaan ansiotulona ja 25 prosenttia on verovapaata tuloa. (Vilkkumaa 2014, 129.)

Esimerkki: Matti saa osinkoa vuonna 2015 Osake Oy:stä 25 000 euroa. Hänen omistamiensa osakkeiden matemaattinen arvo on 50 000 euroa. Matilla on myös palkkatuloja. 8 %:n tuotto laskettuna 50 000 euron matemaattiselle arvolle on 4 000 euroa. Tästä määrästä 25 % (1 000 e) on veronalaista pääomatuloa, koska se on alle 150 000 euroa.

Tämän osuuden (4 000 €) ylittävästä osingosta (21 000 eurosta) veronalaista ansiotuloa on 75 % eli 15 750 e. Loput 5 250 euroa (25 % x 21 000 e) on verotonta tuloa.

Vero pääomatulosta 30 % x 1 000 e = 300 e.

Vero ansiotulosta (Matin oman veroprocentin mukainen vero),

esim. 37 % x 15 750 € = 5 827,50 e. (Verohallinto 2015c.)

3.6.1 Osakaslaina

Pienosakeyhtiön osakas voi ottaa yhtiöstä lainaa joko lyhyeksi tai pidemmäksi aikaa. Osakaslaina lasketaan voitonjakovaihtoehdoksi, koska verotuksessa se lasketaan osakkaan pääomatuloksi, jos lainaa ei makseta takaisin saman verovuoden sisällä. Verotus jää pysyväksi, jos lainaa ei makseta ollenkaan takaisin. Osakaslainan huonona puolena on se, että laina vaikuttaa yhtiön nettovarallisuuteen. Se myös vähentää yhtiöstä lainansaajalle jaettavan osingon verovapaata määrää ja voi muuntaa koko osingon verotettavaksi tuloksi. (Kukkonen 2010, 221.) Pääomatuloksi katsotaan kuitenkin vain se määrä lainasta, joka on maksamatta takaisin verovuoden loppuun mennessä (Vilkkumaa 2014, 210).

Osakslainaksi katsotaan laina, jonka osakas tai hänen perheenjäsenensä on saanut osakeyhtiöltä verovuoden aikana. Laina verotetaan pääomatulona, jos lainansaaja tai hänen perheenjäsenensä omistavat vähintään kymmenen prosenttia yhtiön osakkeista yhdessä tai erikseen. Lainansaaja voi vähentää seuraavan viiden vuoden aikana takaisin maksamansa erät lainasta niiltä osin, kun ne katsotaan pääomatuloiksi pääomatulojensa verotuksessa tulonhankkimismenoina. (Verohallinto 2011.)

3.6.2 Peitelty osingonjako

Peitelty osingonjako tarkoittaa rahanarvoisen edun antamista osakkaalle tai osakkaan perheenjäsenelle osingonjaon muotovaatimukset ohittaen. Peiteltyä osingonjakoa voi olla esimerkiksi osakkaan yksityisten menojen kirjaaminen osakeyhtiön menoiksi, tai jos osakeyhtiö ostaa osakkaalta hyödykkeitä ylihintaan. Myös esimerkiksi kohtuuttoman suuren palkan tai muun palkkaa vastaavan etuuden maksaminen osakkaalle voidaan katsoa peiteltyksi osingonjakoiksi. Peiteltyyn

osingonsaajana voi olla osakkaan itsensä lisäksi tämän perheenjäsen tai konsernin emoyhtiö. (Vilkkumaa 2014, 111.)

Verotuksellisesti peitelty osinko oikaistaan korjaamalla erheellinen menettely vastaamaan todellista tilannetta. Peitelty osinko verotetaan pääasiassa ansiotulona, mutta oikaisu johtaa yleensä korkeampaan verotukseen kuin mitä noudattaisiin normaalin osingonjaon yhteydessä. (Vilkkumaa 2014, 113.)

4 Muutos toiminimestä osakeyhtiöksi

Yritysmuodosta toiseen siirtyminen vaikuttaa niin omistajien asemaan kuin myös velkavastuuseen ja vakuuden kestävyYTEEN. Yritysmuodon muuttamiseen liittyy lisäksi lukuisia verotuskysymyksiä. Yritysmuodon muutos käsitteenä tarkoittaa sitä, että yrityksen toimintamuotoa muutetaan, mutta yleensä oikeussubjektius säilyy samana. Yritysmuodon muutoksia koskevia säännöksiä käsitellään useissa laeissa, mutta yksityisliikkeen muuttamisesta yhtiöksi ei kuitenkaan ole erillisiä säännöksiä, joten tilanteessa sovelletaan apporttiperustamista koskevia lakeja. (Immonen 2011, 421.)

Vaikka yritysmuodon verotuksellisesti puhutaankin muuttuvan, yhtiöoikeuden näkökulmasta osakeyhtiö perustetaan yksityisen liikkeen veloista ja varoista muodostuvaa apporttia vastaan, jatkuvuusperiaatetta noudattaen. Lainsäädäntöä on varsin yksiselitteistä, ja sitä tulee noudattaa tarkoin. Esimerkiksi kahden yksityisliikkeen yhdistymistä osakeyhtiöksi ei katsota yritysmuodon muutoksena, johon jatkuvuusperiaatetta voitaisiin noudattaa. (Immonen 2011, 426 - 427.)

4.1 Toteutus

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi jatkaa toimintaansa suoraan osakeyhtiömuotoisena, vaan hänen on perustettava uusi osakeyhtiö. Tasejatkuvuutta noudattaen yksityisliikkeen voi kuitenkin muuttaa suoraan osakeyhtiöksi ilman vero-seuraamuksia, kun elinkeinonharjoittaja merkitsee itse kaikki osakeyhtiön osakkeet. (Kyläkallio 2012.)

Käytännössä muutos tapahtuu siten, että elinkeinonharjoittaja tekee osakeyhtiön perustamisilmoituksen ja lopettamisilmoituksen yksityisenä elinkeinonharjoittajana, jos toiminta siltä osin loppuu. Vaikka yksityinen elinkeinon harjoittaja olisikin perustettavan osakeyhtiön ainoa osakkeenomistaja, yksityisen elinkeinonharjoittajan y-tunnus ei siirry osakeyhtiölle, vaan toimintaa varten annetaan perustettaessa uusi y-tunnus. (Patentti- ja rekisterihallitus 2015.)

Jos yrityksellä halutaan säilyttää nimi, joka on ollut käytössä yksityisenä elinkeinonharjoittajana, on elinkeinonharjoittajan osalta tehtävä lopettamisilmoitus tai nimenmuutos. Osakeyhtiönä nimeen on kuitenkin lisättävä yritysmuodon tunnus, kuten esimerkiksi oy. (Patentti- ja rekisterihallitus 2015.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan lopettamisilmoitus on maksuton ja se tehdään kaupparekisteriin lomakkeella Y6. Uuden osakeyhtiön perustamisilmoitus tehdään kaupparekisteriin lomakkeella Y1 ja liitelomakkeella 1. Ilmoituksen käsittelymaksu on 380 euroa. Ilmoitukset on mahdollista käsitellä samanaikaisesti niin pyydettyä. (Patentti- ja rekisterihallitus 2015.)

Perustamisilmoituksen voi tehdä verkossa patentti- ja rekisterihallituksen sekä verohallinnon yhteisessä asiointipalvelussa. Verkkopalvelun ohella patentti- ja rekisterihallitus tarjoaa tulostettavan perustamispaketin, johon sisältyy kaikki osakeyhtiön perustamiseen tarvittavat lomakkeet, asiakirjapohjat sekä ohjeet. Liitteiksi ilmoitukseen tarvitaan alkuperäinen osakeyhtiön perustamissopimus, jäljennös yhtiöjärjestyksestä, kuitti käsittelymaksun suorittamisesta sekä selvitys osakkeiden maksamisesta. Jos osakkeiden merkintähinnan maksamiseen on käytetty apporttimenettelyä, liitteenä tulee olla myös tilintarkastajan lausunto apporttiomaisuudesta. (Patentti- ja rekisterihallitus 2014b.)

Osakkaiden lisääminen muodonmuutoksen yhteydessä ei ole mahdollista ilman veroseuraamuksia. Jos yrittäjä haluaa perustettavaan osakeyhtiöön muita osakkaita, yksityisliike on ensin muutettava avoimeksi yhtiöksi. Tuleva osakas otetaan avoimen yhtiön yhtiömieheksi, minkä jälkeen avoin yhtiö muutetaan osakeyhtiöksi. Vaihtoehtona on myös korottaa osakeyhtiön osakepääomaa perustamisen jälkeen suunnatulla osakeannilla, jolloin uusi osakas merkitsee yhtiön uudet osakkeet. (Ukkola & Vilppula 2004, 91,94.)

4.2 Verotus

Tuloverolain 24§ mukaan toimintamuodon muutoksessa aikaisemmin harjoitettuun toimintaan liittyvät varat ja velat siirtyvät samoissa arvoissa, kun liikkeen- tai ammatinharjoittaja perustaa toimintaa jatkamaan osakeyhtiön, jonka osakkeet hän merkitsee (1995/1535.) Jotta veroseuraamuksilta vältytään, yrityksen pitää säilyttää sama identiteetti, mikä sillä oli ennen muodonmuutosta. Identiteetin katsotaan säilyneen silloin, kun yritystä voidaan muodonmuutoksen jälkeen pitää olennaisin osin samana kuin aikaisemmin. Jos identiteetti ei säily, aikaisemman toiminnan katsotaan lakaneen, jolloin varat ja velat siirtyvät käyvissä arvoissa, varaukset purkautuvat ja poistot palautuvat elinkeinotuloon. (Ukkola & Vilppula 2004, 92.)

Kirjanpidossa on noudatettava tasejatkuvuutta siten, että uusi osakeyhtiö kirjaa varat samoihin arvoihin kuin edeltävässä yrityksessä (Immonen 2011, 426). Osakeyhtiön perustamiskirjaan on lisättävä- mihin arvoon yksityisliike merkitään yhtiön taseessa. Yksityisliikkeen tasearvo saadaan muodonmuutoksen yhteydessä tehtävän välitilipäätöksen perusteella. (Ukkola & Vilppula 2004, 94.)

Yrittäjä voi siirtää osan liikkeen omaisuudesta itsellensä yksityisottona ennen yhtiön perustamista ja siirtää yhtiölle vain osan liikkeen varallisuudesta. Lähtökohdana kuitenkin on, että yli puolet varoista siirtyy osakeyhtiölle. Siirtyvän varallisuuden tulee olla riittävää yrityksen toiminnan jatkumiseksi jotta tasejatkuvuus toteutuu. (Ukkola & Vilppula 2004, 94.) Tähän menettelyyn voi liittyä myös veroansa, jos toiminimen yksityisottoja on ennen muutosta kirjattu velaksi. Tällainen velanmaksu osakeyhtiön aikana voi johtaa verotuksellisesti peiteltyyn osingonjaon menettelyyn entisen liikkeenharjoittajan osalta. (Kukkonen 2010, 74.)

Toimintavarausta lukuun ottamatta poistot eivät purkaudu, eikä niitä tarvitse tulouttaa ja tappiotkin siirtyvät osakeyhtiölle. Poisto-oikeutta on kuitenkin rajoitettu niin, että poistojen vähentäminen vanhassa ja uudessa yritysmuodossa ei onnistu, jos kaupparekisterimerkintä ja osakeyhtiön tilinpäätöshetki ovat saman verovuoden aikana. Toimintavaraus sen sijaan purkautuu, mikä voi aiheuttaa vero-vaikutuksia. (Kukkonen 2014, 76.)

Jos yritysmuodon muutos tapahtuu lainsäädännön mukaan, ei siitä tarvitse maksaa varainsiirtoveroa. Koska yksityisliikkeen muuttamisesta osakeyhtiöksi ei kuitenkaan ole erillistä lainsäädäntöä, kysymyksessä on pohjimmiltaan uuden osakeyhtiön perustamisesta, jolloin siirtyvistä kiinteistöistä ja arvopapereista tulee maksaa varainsiirtoveroa. (Immonen 2011, 431.) Yrittäjä voi joissakin tapauksissa kuitenkin jättää yksityisliikkeelle kuuluvat kiinteistöt yritysmuodonmuutoksen ulkopuolelle säästyäkseen varainsiirtoverolta. Jos yrittäjä vuokraa myöhemmin kiinteistöjä osakeyhtiölle, vuokratulo lasketaan hänen henkilökohtaiseksi pääomatulokseen. (Ukkola & Vilppula 2004, 97.)

4.3 Vastuu

Yritysmuodon muutoksen jälkeen yrittäjä ei ole enää henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön veloista samalla tapaa kuin yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Velkavastuu veloista, jotka on otettu ennen osakeyhtiön muodostamista, kuitenkin säilyy ennallaan, ellei velkoja erikseen vapauta häntä vastuusta. Sama sääntö koskee myös verovastuita. (Ukkola & Vilppula 2004, 95.) Perustettavan osakeyhtiön lukuun tehdyistä veloista vastuu sen sijaan siirtyy osakeyhtiölle rekisteröimisen yhteydessä, jos velka on otettu perustamiskokouksen jälkeen. Osakeyhtiö voi ottaa muitakin velkoja hoidettavakseen, mutta lopullinen vastuu niistä säilyy itse yrittäjällä, jos velkojan suostumusta ei ole. (Immonen 2011, 424 - 425.)

Muut voimassa olevat, kuten asiakkaiden kanssa tehdyt sopimukset, ovat ongelmallisia yritystunnuksen vaihtuessa. Vaikka sopimuksen osapuolet käytännössä pysyvätkin samoina, juridisesti sopimus ei siirry uudelle osakeyhtiölle yritystunnuksen muuttuessa. Sopimuksen toiselle osapuolelle on hyvä ilmoittaa yritysmuodon muuttumisesta ennen kuin se tapahtuu, jotta uusi sopimus saadaan allekirjoitettua ongelmitta uuden osakeyhtiön aloittaessa toimintansa. (Hirvonen 2015.)

5 Tutkimuksen toteuttaminen

5.1 Tutkimuksen toimeksiantaja

Sain toimeksiannon opinnäytetyölle Pohjois-Karjalassa toimivalta Yritys x:ltä. Yritys x:n toimialana on kiinteistönhuolto, johon sisältyy esimerkiksi siivouspalvelut, kiinteistöjen kunnossa pito sekä ulkotyöt. Yrityksessä työskentelee yrittäjän lisäksi kolme vakituista työntekijää. Vakituisten henkilökunnan lisäksi yritys työllistää tarvittaessa määräaikaista työntekijöitä sekä ostaa koneurakointia ulkoisesti.

Yritys on perustettu vuonna 2009, jolloin nykyinen yrittäjä lunasti toiminnan ja toiminimen edeltäjältään. Yrittäjän mukaan toiminta on vuoden 2009 jälkeen kasvanut hieman, mutta taloudellisesti toiminnan tuottavuus on ollut tasaista, eikä huomattavia eroja tilikausien välillä ole ollut. Yrittäjä ei ole suunnitellut laajentavansa yrityksen toimintaa jatkossa, eikä näe myöskään huomattavia riskejä toiminnan vaarantumiselle. Uusien osakkaiden ottaminen ei myöskään kuulu tämänhetkisiin suunnitelmiin.

Yrittäjän mukaan muutos osakeyhtiöksi on ollut mielessä alusta asti. Yritysmuodoksi valikoitui alussa yksityinen elinkeinonharjoittaja, koska edellisellä yrittäjällä oli sama yritysmuoto. Osakeyhtiöksi siirtyminen on kuitenkin kiinnostanut alusta asti verotuksellisista syistä. Yrittäjä onkin sitä mieltä, että muutos osakeyhtiöksi kannattaa tehdä lisääntyvästä byrokratiasta huolimatta, jos se on verotuksen kannalta edullisempaa. Osakeyhtiöksi siirtymisessä yrittäjää huolestuttaa eniten y-tunnuksen vaihtuminen, ja kuinka se vaikuttaa voimassaoleviin asiakassopimuksiin.

5.2 Tutkimusmenetelmät ja luotettavuus

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen tavoitteena on aineiston teoreettinen todenperäisyys, eli aineisto tuo esille tutkimusongelman kannalta keskeiset aiheet (Uusitalo 2001, 80). Tyypillistä laadulliselle tutkimukselle on kokonaisvaltainen tiedonhankinta, sekä aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Aineiston hankinnassa käytetään laadullisia metodeja, kuten erilaisten dokumenttien ja tekstien analysointi, teemahaastattelu sekä osallistuva havainnointi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164.)

Laadulliselle tutkimukselle tyypillistä on kohdejoukon valitseminen tarkoituksenmukaisesti, eikä satunnaisotantaa käytetä. Tutkittavaan kohteeseen suhtaudutaan ainutlaatuisena, mikä heijastaa aineiston tulkintaan. Tutkimuksen toteutus tapahtuu joustavasti, mistä johtuen tutkimussuunnitelma elää ja voi muuttua tutkimuksen edetessä. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa vaiheittain eteneminen ei ole välttämätöntä. Aineistoa kerätään, tutkitaan ja analysoidaan samanaikaisesti, joten tarvittaessa lisäaineiston hankkiminen on mahdollista. Aineiston laajuus voi siis kasvaa tai supistua tutkimuksen edetessä. Aineiston tulkinnan tulee kuitenkin olla systemaattista, eikä se voi perustua satunnaisiin poimintoihin. (Uusitalo 2001, 80.)

Tapaustutkimuksessa kerätään yksityiskohtaista tietoa yksittäisestä tapauksesta tai pienestä joukosta toisiinsa suhteessa olevia tapauksia. Tutkimuksen kohteena on usein yksilö, ryhmä tai järjestö. Kiinnostuksen kohteena tutkimuksessa voi olla esimerkiksi jokin tietty prosessi. (Hirsjärvi ym. 2009, 135.)

Tämä tutkimus on kvantitatiivisilla tutkimusmenetelmillä toteutettu tapaustutkimus. Tutkimusmenetelminä on käytetty dokumenttien sekä tekstien analysointia sekä haastattelua. Lisäksi tutkimuksen keskeisenä sisältönä on käytetty Yritys X:n tilinpäätöstietojen analysoinnista saatua informaatiota.

Dokumenttien ja tekstien analysointi on toiminut tutkimuksen perustana, antaen lähtökohdat muodostaa mielipiteitä ja riittävän kokonaiskuvan tutkimuksen toteuttamiselle. Tilinpäätöstiedoista tutkimukselle on saatu tarvittavat tiedot laskelmien

suorittamiselle. Käytössäni ollut vuoden 2013 tilinpäätös, on haastatteluun yhdistettynä antanut myös kattavan kokonaiskuvan tutkimuskohteena toimivasta yrityksestä.

Haastattelu sopii tutkimus menetelmänä hyvin monenlaisiin tutkimuksiin. Haastattelu on joustava keino saada tietoa suoraan tutkittavasta lähteestä. Se myös mahdollistaa tiedonhankinnan suuntaamisen itse tilanteessa, sekä antaa tilaisuuden etsiä vastausten taustalla olevia motiiveja ja ymmärtää siten paremmin vastauksia. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 34.)

Haastattelun päämääränä on selvittää haastateltavan ajatuksia, käsityksiä ja kokemuksia haastattelijalle. Haastattelijalla voi saavuttaa tämän päämäärän usealla eri tavalla. Suorin ja yleisin tapa on kysyä haastateltavalta suoraan tämän mielipiteitä. Haastattelu on siis sosiaalinen vuorovaikutustilanne, jossa molemmat osapuolet saavat kuvan vastapuolen ajatuksista. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 41.)

Tutkimushaastattelu on osa laajempaa tieteellisen päättelyn ketjua, jolla on välillinen arvo tutkimusprosessille. Kun haastattelua käytetään tutkimuksessa, tavoitteena on saada luotettavaa tietoa tutkimusongelman kannalta tärkeiltä alueilta. Haastattelijalla tutustuu ennalta tutkimuksen kohteeseen ja suunnittelee haastattelun huolellisesti, jotta tavoite saavutettaisiin. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 43.)

Puolistrukturoitu- eli teemahaastattelu on yksi tutkimuksessa hyödynnettäviä haastattelumuotoja. Teemahaastattelulle on ominaista, että kysymyksillä ei ole tarkkaa muotoa tai järjestystä. Haastattelu etenee tutkimukselle keskeisten teemojen varassa, ja tuo tutkittavan näkökulman paremmin esille. Puolistrukturoitu haastattelu kiteytyykin siihen, että jokin haastattelun näkökohta on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47 - 48.)

Tämän tutkimuksen kannalta haastattelu oli olennainen osa tutkimusprosessia. Haastattelun keskeisimpänä tehtävänä oli selvittää tutkimuksen tavoitteet: tutkimusongelma, kuinka sitä lähestytään sekä mihin tutkimus rajataan. Lisäksi haastattelu oli ensisijainen keino tutustua tutkimuksen kohteeseen, koska kohteena olleesta yrityksestä ei ollut muuten riittävästi tietoa saatavilla.

Haastateltavana oli tutkimuksen toimeksiantaja, koska yksityisenä elinkeinon harjoittajana hänen mielipiteensä ja näkemyksensä oli olennaista tutkimuksen toteutumiseksi. Yrittäjän näkökulma tutkimusongelmasta ja sen rajaamisesta auttoi merkittävästi tutkimuksen loppuun saattamista. Haastateltavalla oli myös tarvittavat tiedot tutkimuskohteen toiminnasta sekä taloudellisesta tilanteesta.

Haastattelu toteutettiin haastateltavan toimistossa teemahaastatteluna. Teemahaastattelu osoittautui sopivimmaksi haastattelumuodoksi, koska haastattelu toteutettiin teoriaan tutustumisen jälkeen ja haastateltavan kanssa oli keskusteltu aiheesta jo alustavasti. Teemahaastattelua varten aihe siis oli jo tuttu, eikä lomakehaastattelu vaikuttanut aiheelliselta. Haastattelu äänitettiin myöhempää tarkastelua varten, joten muistiinpanojen tekeminen ei häirinnyt vapaata keskustelua. Teemahaastattelun etuna tämän kaltaisessa tutkimuksessa on myös se, että tarvittavia tietoja voi mahdollisesti täydentää myöhemmin puhelimitse. Tutkimus ei siis koe pysyvää vahinkoa, jos jokin alue jää käsittelemättä itse haastattelutilanteessa.

Yrittäjän lisäksi haastateltiin Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy:n yritysneuvojaa Tapani Hirvosta. Hirvosen erikoisosaaminen osoittautui hyödylliseksi yritysmuodon muutoksen teoriaan perehdyttäessä. Haastattelu toteutettiin puhelimitse teemahaastatteluna. Syvempään lomakehaastatteluun ei ollut tarvetta, koska kysymykset olivat luonteeltaan teoriaa täydentäviä ja kohdistuivat yhteen aihealueeseen.

Kirjallisuutta valittaessa on pyrittävä harkintaan ja oltava kriittinen, niin lähteitä valittaessa kuin tulkittaessakin. Lähteen valinnassa on otettava huomioon lähteen ikä ja alkuperä, kirjoittajan tunnettuus ja arvostettuus, lähteen uskottavuus ja julkaisija, julkaisijan arvovalta ja vastuu sekä lähteen totuudellisuus ja puolueettomuus. (Hirsjärvi ym. 2009, 113 - 114.)

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen luotettavuutta, voidaanko tutkimustulokset esimerkiksi toistaa (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Kvalitatiivisessa ja tapaustutkimuksessa reliabiliteettina voidaan pitää analyysin toistettavuutta (Uusitalo 2001, 84).

Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä. Kuinka hyvin tutkimusmenetelmä mittaa juuri sitä, mitä sen on tarkoitus mitata (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa validiteettina voi pitää sitä, kohtaako teoria ja käytäntö toisensa (Uusitalo 2001, 84).

Tutkimuksen luotettavuuden takaamiseksi tätä tutkimusta tehtäessä on otettu huomioon lähdekriittisyys dokumentteja ja tekstejä valittaessa. Tutkimustulosten reliabiliteetin varmistamiseksi tutkimuksen laskelmat on toistettu useaan otteeseen ja tarkistettu. Lisäksi laskelmat on selitetty, jotta lukija ymmärtää ja voi tarkistaa tulokset niin halutessaan. Tutkimuksen validiteetin varmistamiseksi tutkimusmenetelmänä käytettiin haastattelua. Haastattelu mahdollisti avoimen keskustelun toimeksiantajan kanssa siitä, mitä hän toivoi tutkimuksesta käyvän ilmi. Näin tutkimusongelma saatiin rajattu ja tutkimus pidettyä halutussa päämäärässä.

6 Verolaskelmat

6.1 Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus

Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotuksen laskeminen kannattaa aloittaa nettovarallisuudesta. Nettovarallisuuden laskeminen on välttämätöntä, koska sitä käytetään perustana laskettaessa tulojen jakautumista ansio- ja pääomatuloihin. Nettovarallisuus saadaan laskemalla yrityksen varojen ja velkojen erotus.

Taulukko 2. Nettovarallisuus.

NETTOVARALLISUUS	2012	2013
Varat	165 444	168 764
Velat	113 787	95 651
Varallisuus	51 657	73 113

Palkat	64 789	66 137
30 % palkoista	19 436,70	19 841,10
Nettovarallisuus	71 093,70	92 954,10

Verotusta laskettaessa lähtökohtana on käyttää edellisen verovuoden nettovarallisuutta. Tässä tapauksessa käytän kuitenkin laskelmissa vuoden 2013 nettovarallisuutta, koska se antaa realistisemmän kuvan yrityksen tilanteesta. Kuten laskelmasta näkee, yrityksen nettovarallisuus on noussut, mikä vaikuttaa merkittävästi pääoma-osuuteen verotuksessa.

Pääomatuloa on määrä, joka vastaa 10 tai 20 prosenttia nettovarallisuudesta. Verovelvollinen voi halutessaan vaatia myös koko verovuoden tulon verottamista ansiotulona. Seuraavaksi lasketaan maksettavan veron määrä kokonaisuudessaan eri pääomaosuuksia käyttäen. Laskelmissa käytetään viimeisimpiä veroprosentteja, jotta tulokset antavat mahdollisimman ajankohtaisen kuvan verotuksesta. Pääomatulosta maksetaan veroa 30 prosentin mukaan. Ansiotulonverotusta laskettaessa käytetään vuoden 2015 lukemia. Vuonna 2015 verovelvollisen kotikunnan tuloveroprosentti on 21,50 ja kirkollisvero evankelisluterilaisessa seurakunnassa 1,60. Ansiotulosta maksettavan veron kokonaismäärä on saatu verohallinnon vuoden 2015 veroprosenttilaskuria käyttäen.

Taulukko 3. Elinkeinonharjoittajan verotus.

Pääoman määrä		20 %	10 %	0 %	
Verotettava tulo		70 326	70 326	70 326	
	Nettovaralli-				
Pääoma-osuus	suus	92 954	18 590,8	9 295,4	0
Vero 30 %			5 577,24	2 788,62	0
Verotettava ansiotulo		51 735,2	61 030,6	70 326	
Josta veroa		15 659,7	19 910,1	24 160,33	
Kaikki verot yhteensä		21 236,9	22 698,6	24 160,33	

Yllä olevassa laskelmassa (taulukko 3) näkyy maksettavan veron määrä eri pääoma-osuuksia käyttäen. Verotettavaa tuloa on ollut yhteensä 70 326,79 euroa, joka on pyöristetty 70 326 euroon. Yleisimmin käytetyllä 20 prosentin pääomaosuudella laskettuna, pääomatulon määrä on 18 590,80 euroa, josta veroa maksetaan 5 577,24 euroa. Ansiotulon osuudeksi jää 51 735,20 euroa, josta veroa maksetaan 15 659,71 euroa. Yhteensä veroa jää maksettavaksi 21 236,95 euroa.

Jos yrittäjä valitsee 10 prosentin pääoma-osuuden, pääomatulon määrä on 9 295,40 euroa, josta veroa maksetaan 2 788,62 euroa. Ansiotulon osuudeksi jää 61030,60 euroa, josta veroa maksetaan 19 910,02 euroa. Yhteensä veroa jää maksettavaksi 22 698,64 euroa.

Yrittäjän valitessa täysin ansiotulon verotukseen perustuva vaihtoehto, pääomatulo-osuutta ei muodostu ollenkaan. Tässä tapauksessa koko verotettavasta 70 326 eurosta maksetaan veroa 24 160,33 euroa.

6.2 Osakeyhtiön verotus

Seuraavaksi lasketaan, miltä yrityksen verotus vuonna 2013 olisi näyttänyt, jos yritysmuotona olisi ollut osakeyhtiö. Osakeyhtiö maksaa tuloksestaan yhteisöveroa 20 prosentin mukaan. Yrittäjä sen sijaan maksaa henkilökohtaisesti veroa sen mukaan, kuinka paljon varoja on yrityksestä nostanut. Yrittäjäosakkaalla on kolme eri vaihtoehtoa varojen nostamiseen osakeyhtiöstä. Varat voidaan nostaa palkkana, osinkona tai palkkana ja osinkona. Koska tarkoituksena on saada yritysmuodon muutoksen kannalta vertailukelpoiset tulokset, otetaan tässä huomioon myös osakeyhtiön maksamat verot.

Laskelmissa taustatiedot pysyvät samoina, eikä yritysmuodon vaihtumisen oleteta vaikuttavan yrityksen toimintaan tai tulokseen mitenkään.

6.2.1 Palkkatulo

Osakeyhtiössä yrittäjä voi nostaa rahaa palkkana, joka verotetaan hänen oman verokorttinsa mukaan. Laskettaessa palkkatulon verotusta on otettava huomioon, että se vaikuttaa osakeyhtiön verotettavaan tuloon.

Oletetaan että yrittäjä nostaisi palkkaa saman verran kuin yksityisottoja vuodelta 2013 eli yhteensä 35 000 euroa ”puhtaana käteen”. Palkan veroprosentti nousisi 30 prosenttiin jolloin osakeyhtiön maksama palkka olisi 50 000 euroa. Osakeyhtiö maksaisi palkan lisäksi vielä sosiaalikuluja 2,08 prosenttia eli 1 040 euroa. Yhteensä osakeyhtiö maksaisi siis 51 040 euroa.

Yrittäjän palkka vähennettäisiin osakeyhtiön tuloksesta, jonka oletetaan olevan sama 70 362 euroa kuin elinkeinonharjoittajalla. Siihen lisätään vielä toimintavaraus 19 543,25 euroa, jota ei osakeyhtiöllä voi olla. Toimintavaraus pyöristetään 19 543 euroon.

Tilikauden voitto	70 362
Purkautuva toimintavaraus	19 543
Palkkakustannukset	-51 040
Osakeyhtiön tulos	38 865
Yhteisövero 20 %	<u>7 773</u>

Osakeyhtiön tilikauden tulokseksi jää siis 38 865 euroa, josta veroa maksetaan 20 prosentin mukaan 7 773 euroa. Kun lasketaan mukaan yrittäjän henkilökohtaiset verot 15 000 euroa, yhteensä summaksi tulee 22 773 euroa.

6.2.2 Osinko

Yrittäjä voi halutessaan nostaa tuloja yhtiöltä myös osinkona. Osinkoa jaettaessa verokohtelu perustuu osakkeen matemaattiseen arvoon. Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla osakkeiden lukumäärä yhtiön nettovarallisuudella.

Kun yrittäjä on merkinnyt itse kaikki osakkeet, hänen osakkeidensa matemaattinen arvo on yhtä kuin yhtiön nettovarallisuus 73 113 euroa. Osakeyhtiö maksaa yhteisöveroa 20 prosenttia tilikauden tuotosta, joka toimintavarausten purkauduttua on 89 905 euroa.

$$89\,905 \times 20\% = 17\,981$$

Yrittäjälle jää varoja nostettavaksi 71 924 euroa. Osingon verotus aletaan laske-
malla kuinka paljon on kahdeksan prosenttia osakkeiden matemaattisesta ar-
vosta.

Osinko	71 924
Nettovarallisuus	73 113,00
8 %	5 849,04
25 % Pääomatulo	1 462,26
75 % verovapaa	4 386,78
Pääomatulovero 30 %	<u>438,68</u>

Summasta, joka jää alle kahdeksan prosentin, on 25 prosenttia pääomatuloa ja
75 prosenttia verovapaata tuloa, koska se jää alle 150 000 euron. Veroa jää siis
maksettavaksi 30 prosenttia 1 462,26 eurosta eli 438,68 euroa.

Kahdeksan prosentin ylittävältä osalta 25 prosenttia on verotonta tuloa ja 75 pro-
senttia verotetaan ansiotulojen mukaan.

8 % ylittävä summa	66 074,96
25 % verotonta tuloa	16 518,74
75 % ansiotuloa	<u>49 556,22</u>

Verotettavan ansiotulon osuudeksi jää 49 556,22 euroa, josta veroa jäisi makset-
tavaksi yhteensä 14 663,38 euroa. Kun koko summasta lasketaan yhteen ansio-
tulon vero 14 663,38 euroa ja pääomatulon vero 438,68 euroa, yrittäjälle veroa
jää maksettavaksi 15 102,60 euroa. Yhteensä osakeyhtiö ja yrittäjä maksaisivat
veroja 33 083,06 euroa, ja yrittäjälle rahaa jäisi käteen 56 821,40 euroa.

Jos yrittäjä sen sijaan nostaisi saman verran osinkoina, mitä hänen yksityisotto-
jensa ja toiminimellä maksamiensa verojen summa (59 160,33 euroa) on, näyt-
täisi verotus seuraavalta:

Taulukko 4. Osinkolaskelma

Tilikauden tulos		89 905
Yhteisövero	20 %	17 981
Osingot		59 160,33
Nettovarallisuus		73 113
Josta	8 %	5 849,04
Verovapaa	75 %	4 386,78
Pääoma-osuus	25 %	1 462,26
Pääomaverot	30 %	438,68
Ylimenevältä osalta		53 311,29
Verovapaa	25 %	13 327,82
Ansiotulo	75 %	39 983,47
Verot		10 438
Verot yrittäjä		10 876,68
Verot yhtiö		17 981
Verot yhteensä		28 857,68

Veroa yhtiölle ja yrittäjälle jäisi maksettavaksi yhteensä 28 857,68 euroa. Yrittäjälle käteen osingoista jäisi 48 283,65 euroa.

6.2.3 Osinko ja palkka

Kolmantena vaihtoehtona osakasyhtiön osakasomistajalla on nostaa varoja palkkana sekä osinkona. Tämä tarjoaa parhaan mahdollisuuden suunnitella verotusta etukäteen, koska palkan ja osingon määrän voi valita verotuksen kannalta kevyimmäksi. Tässä esimerkissä oletetaan, että yrittäjä haluaa nostaa koko tilikauden voiton osakeyhtiöstä, puolet palkkana ja puolet osinkona.

Aloitetaan laskemalla palkasta maksettavat verot. Puolet tilikauden voitosta, eli 89 905 eurosta on 44 952,50 euroa. Osakeyhtiölle palkkakustannuksia tulisi sosiaalikuluneen 45 078,37 euroa. Osakeyhtiön verotus laskelma näyttäisi siis seuraavalta:

Tilikauden voitto	70 362,00
Purkautuva toimintavaraus	19 543,00
Palkkakustannukset	-45 078,37
Osakeyhtiön tulos	44 826,63
yhteisövero 20 %	8 965,33

Yrittäjälle jää osinkona nostettavaksi 35 861,30 euroa, josta pääomaveroa maksetaan sama 438,68 euroa, kuin aikaisemmissa laskelmissa. Ansiotulona verotettavaksi summaksi muodostuu 22 509,20 euroa, johon lisätään yrittäjän palkka. Yrittäjän ansiotulojen yhteen laskettu summa on 67 461,70 euroa, josta veroa jää maksettavaksi 22 850,63. Yhteensä veroa osakeyhtiölle ja yrittäjälle jää maksettavaksi 32 254,64 euroa. Yrittäjälle puhtaana käteen jää 57 524 euroa.

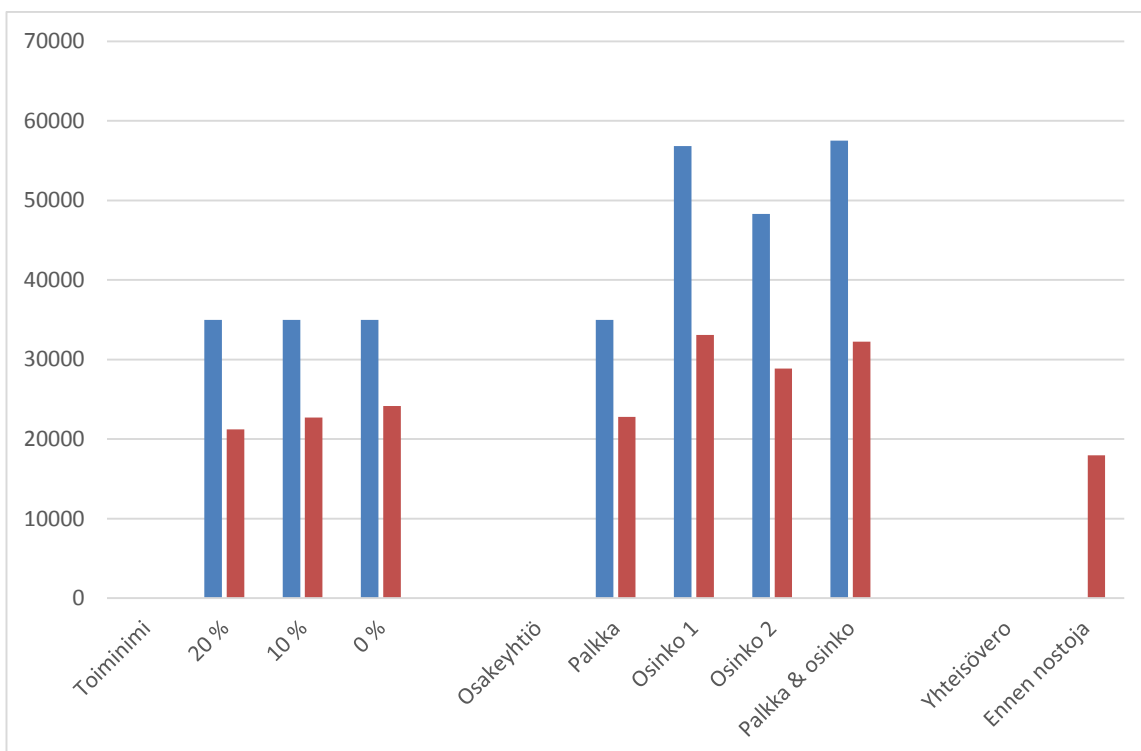
6.3 Verotuksen yhteenveto

Edellä olevissa verotuslaskelmissa on laskettu eri laskentaperusteita käyttäen niin elinkeinon harjoittajan kuin osakeyhtiönkin verotus. Elinkeinoharjoittajan verotus on laskettu eri pääoma-osuuksia käyttäen, minkä seurauksena myös verotus on muuttunut. Osakeyhtiön verotusta laskettaessa on otettu huomioon palkkatulot, osingot sekä molempien yhdistäminen. Lisäksi osinkojen verotusta on laskettu kahdelta eri näkökannalta.

Taulukko 5. Verotuksen yhteenveto.

Toiminimi	Yrittäjän tulot	Verot
20 %	35 000	21 236,95
10 %	35 000	22 698,64
0 %	35 000	24 160,33
Osakeyhtiö		
Palkka	35 000	22 773
Osinko 1	56 821,4	33 083,06

Osinko 2	48 283,65	28 857,68
Palkka & osinko	57 524	32 254,64
Yhteisövero		
Ennen nostoja	0	17 981

Kuivio 1. Verotuksen yhteenveto.

Taulukossa 5 nähdään yrityksen maksamat verot, sekä paljonko yrittäjän tulot verotuksen jälkeen ovat. Toiminimen alla näkyvät prosenttiluvut kuvaavat verotuksessa käytettäviä pääoma-osuuksia. Osinko 1 kuvastaa vaihtoehtoa, jossa yrittäjä nostaa koko tilikauden voiton osinkona. Osinko 2 kuvastaa vaihtoehtoa, jossa osinkoina nostetaan elinkeinonharjoittajan tuloja ja veroja vastaava summa. Taulukossa alimpana näkyy osakeyhtiön maksettavaksi jäävä yhteisövero ilman palkkakuluja. Kuviossa 1 on samat tiedot esitettyinä graafisessa muodossa.

7 Pohdinta

Opinnäytetyöni aiheena oli yritysmuodon muutos elinkeinonharjoittajasta osakeyhtiöksi. Tutkimusongelmana oli selvittää, onko muutos toimeksiantajan kannalta taloudellisesti kannattavaa sekä kuinka muutos käytännössä tapahtuu.

Tutkimuksen analysointi aloitetaan kannattavuudesta, joka käy parhaiten ilmi vertailemalla yritysmuotojen verotusta. Kuten taulukosta 5 nähdään, verotus on laskettu kaikkiaan seitsemää eri vaihtoehtoa käyttäen. Liikkeenharjoittajan kannalta laskelmissa on otettu huomioon eri pääoma-osuuksien määrät. Osakeyhtiön verotusta laskettaessa on otettu huomioon, miltä verotus osakeyhtiössä näyttäisi, jos yrittäjä nostaisi yhtiöstä palkkaa, osinkoa tai molempia. Osinkojen verotuksessa on lisäksi huomioitu jaettavien osinkojen määrä.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotuksessa kannattavin vaihtoehto löytyi varsin yksiselitteisesti. Kuten verotuksen vertailussa (kuvio 1) käy ilmi, verotuksen kannalta elinkeinonharjoittajalle edullisinta on valita 20 prosentin pääoma-osuus. Korkeamman pääoma-osuuden kannattavuus johtuu siitä, että yrityksen tuloksen noustessa ansiotulojen verotus ylittää pääomaveroprosentin.

Osakeyhtiön verotuksessa erot ovat huomattavasti suuremmat. Tämä johtuu osittain siitä, että eri vaihtoehtoja käyttäen myös yrittäjän tulot nousevat. Verotuksen kannalta edullisin vaihtoehto on puhtaasti palkkatuloon perustuvat tulot. Palkkatuloina yrittäjän henkilökohtaiset tulot jäävät alhaisemmiksi, mutta maksettavan veron määrä on muihin vaihtoehtoihin nähden matalampi.

Kun yritysmuotojen verotusta verrataan keskenään, tulos on hieman yllättävä. Edullisimman vaihtoehdon mukaan elinkeinonharjoittaja maksaa veroja yhteensä 21 236,95 euroa. Osakeyhtiön yrittäjäosakkaalle palkkatuloista jää maksettavaa kokonaisuudessaan 22 773,00 euroa. Molemmissa tapauksissa yrittäjän tulot pysyvät verojen jälkeen samana, mutta elinkeinonharjoittaja maksaa vähemmän veroa. Verotuksen kannalta edullisemmalta vaihtoehdolta vaikuttaa siis toiminnan jatkaminen elinkeinonharjoittajana.

Vaikka erotus on varsin pieni ja laskelmat vain suuntaa antavia, seuraavaksi on syytä pohtia mistä tulos johtuu ja mikä tekisi osakeyhtiöstä kannattavamman yritysmuodon. Koska erotus jää vähäiseksi, on mahdollista, että osakeyhtiö on kannattavampi vaihtoehto laskelmista huolimatta. Laskelmien kannalta tulokseen vaikuttaa se, että elinkeinonharjoittajan hyödyntämää toimintavarausta ei voi olla osakeyhtiössä. Osakeyhtiön verotusta laskettaessa toimintavaraus on otettu mukaan yrityksen liikevoittoon, minkä seurauksena osakeyhtiön verontarve on laskettu suuremmasta summasta. Jos yritys sen sijaan investoisi purkautuvan toimintavarauksen esimerkiksi koneisiin ja kalustoon, liikevoitto pienenesi elinkeinonharjoittajan tasolle. Kun verotusta lasketaan uudestaan, maksaisi yrittäjä edelleen veroa saman verran palkastaan, mutta osakeyhtiön verotus kevenisi. Yhtiön voitto laskisi 38 865 eurosta 19 322 euroon ja maksettavan veron määrä 7 773 eurosta 3 864 euroon. Veroa jäisi siis maksettavaksi yhteensä 18 864 euroa eli vähemmän kun liikkeenharjoittajalle. Nostettaessa osinkoa yksityisottoja vastaava määrä, yrittäjän ja yhtiön maksamat verot olisivat yhteensä 24 942 euroa eli toiminimeen nähden enemmän.

Laskelmien lopputuloksiin vaikuttaa myös se, että tässä tutkimuksessa ei ole otettu huomioon osakeyhtiön myötä yrittäjälle avautuvaa mahdollisuutta nostaa yritykseltä verovapaita korvauksia, kuten päivärahaa ja kilometrikorvauksia. Koska verotuksen ero yritysmuotojen välillä on pieni, edellä mainitut verovapaat tulot voisivat nostaa osakeyhtiömuotoisen yrityksen selvästi edullisemmaksi vaihtoehdoksi.

Tutkimuksen kannalta oleellista on kuitenkin selvittää, mistä saadut tulokset johtuvat, kun tulosta tarkastellaan ilman ulkopuolisia muuttujia. Tehdessäni tutkimusta oletuksena oli, että osakeyhtiö olisi verotuksen kannalta selvästi kannattavampi yritysmuoto. Laskelmien mukaan ero on kuitenkin häviävän pieni ja yhtiöittäminen ei välttämättä kannata lainkaan. Etsiessäni aiheeseen liittyvää tietoa törmäsin väittämiin, joiden mukaan osakeyhtiö tulisi kannattavammaksi jo varsin pienellä liikevoitolla. Osittain tämä pitääkin paikkansa. Osakeyhtiö maksaa vuonna 2015 yhteisöveroa vain 20 prosenttia tuottamastaan voitosta. Elinkeinonharjoittaja sitä vastoin maksaa koko summasta veroa henkilökohtaisen veroprosenttinsa mukaan, joka voi kohota hyvinkin korkeaksi. Toisin sanoen osakeyhtiön

pitäisi teoriassa olla kannattavampaa veroprosentin noustessa yhteisöveroa korkeammaksi.

Pienosakeyhtiön kohdalla on kuitenkin huomioitava, ettei kysymyksessä ole pelkästään yrityksen verotus. Kun mukaan lasketaan yrittäjän henkilökohtaisesti maksamat verot, saadaan todellinen kuva tilanteesta. Osakeyhtiöiden yhteisöveroa on viime vuosina laskettu huomattavasti, mutta samalla osinkojen verotusta on muutettu ankarampaan suuntaan. Osinkojen verovapaan osan laskeminen on johtanut siihen, että pienosakeyhtiössä yrittäjä maksaa helposti kahdenkertaista veroa nostaessaan osinkoa. Kahdenkertaiselta verotukselta välttyäkseen yrittäjä voi nostaa tulot palkkana, jota vähennetään osakeyhtiön verotuksesta. Silloin verotus nousee kuitenkin progressiivisesti tulojen mukaan, aivan kuten elinkeinonharjoittajalla. Toinen vaihtoehto on kerryttää yhtiön nettovarallisuutta, jolloin osingon prosentteihin sidottu verovapaaosa nousee.

Tämän tutkimuksen kannalta oleellista on selvittää vielä, milloin osakeyhtiö nousisi selvästi edullisemmaksi vaihtoehdoksi toiminimeen nähden. Osakeyhtiössä nettovarallisuuden kasvattaminen keventää osingon verotusta, mutta korkea nettovarallisuus keventää verotusta muissakin yritysmuodoissa. Huomattavaa etua korkeasta nettovarallisuudesta ei siis eri yritysmuotojen välille synny. Kohdeyrityksen kohdalla voidaan vertailuna käyttää tutkimuksessa käytettyjä lukuja, jos nettovarallisuus kasvaisi yrityksen varallisuuden tasalle 168 000 euroon. Osakeyhtiön puolelta vertailu laskelmana käytetään vaihtoehtoa, jossa yrittäjä nostaa vain osan yrityksen varoista. Lisäksi toimintavarauksen vaikutukset on poistettu.

Nykyinen

Toiminimi	21 236,95
Osakeyhtiö	24 947,88

Korotettu

Toiminimi	19 149,29
Osakeyhtiö	23 125,45

Hyöty

Toiminimi	2 087,66
-----------	----------

Osakeyhtiö	1 822,43
------------	----------

Nettovarallisuuden korottamisesta ei siis koidu kovin suurta hyötyä kummallekaan yritysmuodolle, vertailussa etu kuitenkin menee toiminimelle. Eroa sen sijaan syntyy siitä, kuinka korkea tilikauden voitto on. Kohdeyrityksen tässä tutkimuksessa käytettävää nettovarallisuutta käyttäen voidaan vertailla, miltä verotus näyttäisi tilikauden tuloksen noustessa 90 000 euroon tai 120 000 euroon. Toimintavaraus on tässäkin vertauksessa sivuutettu ja osakeyhtiön kohdalla osinkojen lisäksi mukaan otetaan puhtaaseen palkkatuloon perustuva laskenta.

70 326,00 €

Toiminimi	21 236,95
-----------	-----------

Osinko	24 947,88
--------	-----------

Palkka	18 864,00
--------	-----------

90 000,00 €

Toiminimi	30 232,87
-----------	-----------

Osinko	28 876,68
--------	-----------

Palkka	22 792,00
--------	-----------

120 000,00 €

Toiminimi	45 767,66
-----------	-----------

Osinko	34 876,68
--------	-----------

Palkka	28 792,00
--------	-----------

Kuten laskelmasta näkyy, osakeyhtiö käy kannattavammaksi tuloksen kasvaessa. Kun yritykselle kertyy 90 000 euroa voittoa, sekä osingon että palkan verotus on kevyempää kuin elinkeinonharjoittajan verotus. Kun voitto nousee 120 000 euroon, ero käy yhä selvemäksi. Syy tähän on selvä: elinkeinonharjoittajan henkilökohtainen veroprosentti nousee voiton myötä. Osakeyhtiössä yrittäjä voi

halutessaan nostaa varoja saman summan kun aikaisemminkin, yhteisöveron pysyessä tasaisesti 20 prosentissa. Yrittäjä voi halutessaan myös korottaa henkilökohtaisia tuloja, mutta korotuksen tulisi olla huomattava, jotta esimerkiksi palkkatuloissa veronmaksun tarve nousisi 45 767,66 euron tasolle. Tuloksen kasvaessa etu osakeyhtiön kohdalla käy siis selväksi myös verotuksen suunnittelun kannalta.

Verotuslaskelmissa saadut tulokset alkavat näyttää pohdinnan myötä selvemmillä. Toiminimen näennäinen kannattavuus osakeyhtiöön verrattuna johtuu osittain siitä, että toimintavaraus laskee yrityksen verotettavaa tuloa. Kohdeyrityksen liikevoitto jää siitä johtuen juuri sen rajan alapuolelle, jossa osakeyhtiön edut alkavat näkyä selvemmin. Huomioon on kuitenkin otettava, kuinka osakeyhtiön mahdollistamat verovapaat tulot voisivat kääntää tilannetta, jos yrittäjä voi maksaa itselleen esimerkiksi kilometrikorvauksia, yhtiömuodon muutoksesta tulee selvästi kannattavaa. Osakeyhtiöllä on muitakin etuja puolellaan. Jos yrityksen toiminnassa on taloudellisia riskejä tai vaara esimerkiksi vahingonkorvausvelvoitteista, yrittäjä ei vastaa yrityksen toiminnasta omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Osakeyhtiö avaa myös kattavammat vaihtoehdot tulojen nostamiselle sekä verotuksen suunnittelulle.

Yhtiömuodon säilyttämisellä on myös omat hyvät puolensa. Osakeyhtiöksi siirtyminen lisää hallinnollista byrokratiaa ja monimutkaistaan yrityksen varojen nostamista yksityiskäyttöön. Verotuksen kannalta edut osakeyhtiössä eivät ole niin selkeät kuin olisi voinut olettaa, joten taloudellinen etu ei välttämättä riitä syyksi yhtiöittämiselle. Yhtiömuodon muutosta vaikeuttaa lisäksi voimassa olevat asiakassopimukset, jotka eivät automaattisesti siirry perustettavaan osakeyhtiöön. Osakeyhtiön perustaminen vaatisi myös tilintarkastajan nimeämisen.

Mielestäni yrittäjän kannattaa tiedustella asiakkaiden mielipidettä yritysmuodon muutokselle, ja miettiä verovapaiden korvausten mahdollisuutta. Mikäli esimerkiksi kilometrikorvauksille löytyy edellytykset ja asiakassopimukset on mahdollista siirtää perustettavalle osakeyhtiölle ilman kilpailutusta, suosittelen osakeyhtiön perustamista. Osakeyhtiö kannattaa perustaa myös, jos yrityksen tuloksessa on havaittavissa kasvua.

Kuten tutkimuksessa käy ilmi, yrityksen yhtiöittäminen ei ole monimutkainen tai kallis prosessi. Tarvittavat lomakkeet ja asiakirjapohjat löytyy patentti- ja rekisterihallinnolta. Ilmoitukset voidaan käsitellä samanaikaisesti ja osakepääoma on mahdollista maksaa apporttina. Apporttiomaisuudesta tarvitaan lisäksi mukaan tilintarkastajan lausunto. Lomakkeiden ja tarvittavien asiakirjojen täyttämässä kannattaa kääntyä kirjanpitäjän puoleen ja asiantuntijoiden neuvoja saa Josek Oy:ltä. Lisäksi yritysmuodon muutos kannattaa ajoittaa tilinpäätöksen yhteyteen, jotta turhilta välitilinpäätöksiltä vältetään.

Lähteet

- Holopainen, T. & Levonen, A.-L. 1997. Yrityksen perustajan opas. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Hirvonen, T. 2015. Yritysneuvoja. Joensuun Seudun Kehittämissyhtiö JOSEK Oy. Puhelinhaastattelu 28.5.2015.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi. Kaupparekisterilaki 390/1988.
- Kinkki, S. & Lehtisalo, A. 1997. Yrtti Yritystietous. Helsinki: WSOY
- Kukkonen, M. 2010. Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus. Helsinki: Talentum
- Kyläkallio, K. 2010. Osakeyhtiön osakepääoman pysyvyydestä. Tilisanomat. <http://tilisanomat.fi/content/osakeyhti%C3%B6n-osa-kep%C3%A4%C3%A4oman-pysyvyydest%C3%A4>. 7.4.2015
- Kyläkallio, K. 2011a. Osakkeen merkintähinnan maksu. Tilisanomat. <http://tilisanomat.fi/content/osakkeen-merkint%C3%A4hinnan-maksu>. 7.4.2015
- Kyläkallio, K. 2011b. Yrityksen edustaminen. Tilisanomat. <http://tilisanomat.fi/content/yrityksen-edustaminen>. 14.4.2015.
- Kyläkallio, K. 2012. Yrityksen juridisen muodon muuttamisesta. Tilisanomat. <http://tilisanomat.fi/content/yrityksen-juridisen-muodon-muuttamisesta-0>. 21.4.2015.
- Lehtonen, J. 2012. Sopivin yritysmuoto. Summarum. <http://www.summarum.fi/sopivin-yritysmuoto/>. 09.4.2015.
- Leppiniemi, J. 2001. Osakepääoman voi suorittaa myös apporttiomaisuutena. Taloussanomat. <http://www.taloussanomat.fi/arkisto/2001/11/27/osa-kepaaoman-voi-suorittaa-myo-s-apporttiomaisuutena/200123523/12>. 07.4.2015.
- Myrsky, M. 2014. Suomen tulovero-oikeus. Turku: Painosalama Oy.
- Mähönen, J. & Villa, S. 2013. Osakeyhtiöoikeus käytännössä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Määttä, K. 2005. Yritysoikeus yritystoiminnan suunnittelussa. Helsinki: Edita publishing Oy.
- Ojala, I. 2005. Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus. Tilisanomat. <http://tilisanomat.fi/content/yksityisen-elinkeinonharjoittajan-verotus>. 08.4.2015.
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2014a. Yksityinen elinkeinonharjoittaja. Patentti- ja rekisterihallitus. <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh.html>. 01.4.2015.
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2014b. Osakeyhtiön perustamisilmoitus. Patentti- ja rekisterihallitus. <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>. 04.5.2015.
- Patentti- ja rekisterihallitus 2015. Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiömuotoisena. Patentti- ja rekisterihallitus. <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.html>. 29.4.2015.
- Suomen yrittäjät. 2014a. Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely. Suomen yrittäjät. <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/perustamistoimet/osakeyhtio/>. 02.4.2015. 13.4.2015.

- Suomen Yrittäjät. 2014b. Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus. Suomen yrittäjät. <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/verotus/elinkeinonharjoittajanverotus/>. 08.4.2015.
- Tuloverolaki 1992/1535
- Ukkola, O. & Vilppula, T. 2004. Yrityksen omistus muutoksessa Sukupolvenvaihdos, yhtiömuodot, verotus. Helsinki: Edita publishing Oy.
- Uusitalo, H. 2001. Tiede, tutkimus ja tutkielma Johdatus tutkielman maailmaan. Helsinki: WSOY.
- Verohallinto. 2010. Muutokset yrityksen toiminnassa. Verohallinto. http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Muutokset_toiminnassa. 01.4.2015.
- Verohallinto. 2011. Pääomatuloksi luettava osakaslaina. Verohallinto. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Paaomatuloksi_luettava_osakaslaina\(15655\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Paaomatuloksi_luettava_osakaslaina(15655)) [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Paaomatuloksi_luettava_osakaslaina\(15655\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Paaomatuloksi_luettava_osakaslaina(15655)). 27.4.2015.
- Verohallinto. 2014a. Verohallinnon yhtenäistämishjeet vuodelta 2013 toimitettavaa verotusta varten. Verohallinto. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Verohallinnon_yhtenaistamishjeet_vuodel\(30837\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Verohallinnon_yhtenaistamishjeet_vuodel(30837)). 28.5.2015.
- Verohallinto. 2014b. Yleistä tietoa liikkeen- ja ammatinharjoittajana toimimisesta. Verohallinto. [http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Perustaminen/Yleista_tietoa_liikkeen_ja_ammattinharjoi\(34735\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Perustaminen/Yleista_tietoa_liikkeen_ja_ammattinharjoi(34735)). 01.4.2015.
- Verohallinto. 2015a. Valtion tuloveroasteikko 2015. Verohallinto. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Valtion_tuloveroasteikko_2015\(35390\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Valtion_tuloveroasteikko_2015(35390)). 09.4.2015.
- Verohallinto. 2015b. Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta. Verohallinto. http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtiö_ja_osuuskunta/Tuloverotus. 15.4.2015.
- Verohallinto. 2015c. Osingot listaamattomasta yhtiöstä. Verohallinto. [http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osingot_listaamattomasta_yhtiosta\(11937\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osingot_listaamattomasta_yhtiosta(11937)). 22.4.2015.
- Verohallinto.2015d. Tuloverotus - liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Verohallinto. https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Tuloverotus. 28.5.2015
- Vilkkumaa, M. 2014. Yrityksen osinko-opas milloin, miten ja kuinka paljon voin osakeyhtiön varoja jakaa? Helsinki: Yrityskirjat Oy.

Haastattelurunko

Haastattelu

06.05.2015

Yrittäjälle:

Milloin yritys on perustettu?

Milloin yritys siirtyi nykyiselle omistajalle?

Onko toiminta laajentunut tai yritys kasvanut tuottavammaksi nykyisen yrittäjän aikana?

Onko suunnitelmissa laajentaa toimintaa tai toimenkuvaa?

Henkilöstön määrä: Vakituiset / Muut / Ulkoinen työvoima?

Mistä ja milloin kiinnostus vaihtaa yritysmuotoa on lähtöisin?

Oletko tutustunut aiheeseen vielä itse ja kuinka kattavasti?

Mitä toiveita opinnäytetyön suhteen / mitkä asiat osakeyhtiöksi siirtymisessä kiinnostavat erityisesti?

Kiinnostaako osakeyhtiössä mahdollisuus ottaa uusia osakkaita?

Onko tekijöitä jotka voisivat olla esteenä yritysmuodon muutokselle? (esim: vanhojen sopimusten uusiminen uudella y-tunnuksella, toimintavarauksen purkaantuminen)